

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 60—
za en mesec .. K 5—
za izposojstvo .. K 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej .. K 58—
za en mesec .. K 5—
V spravi prejemov mesečno .. 4-50
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. K 10—
za izposojstvo .. K 15—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolna poltirnica (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat .. po 80 v
Pri naročilu nad 10 objav popust.
Najmanjši oglas 50/9 mm K3—
== Poslano: ==
Enostolna poltirnica K 1-54
Izbija vsak dan izvenemil ponedeljek in dan po prazniku ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nehranljiva pisma se ne sprejemajo.
Telefonski št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 340 za oglase,
avstr. tu češke 24.797, ogr. 26.511, bozn.-bero. 7563.

Preokret veseli napram našemu uprašanju.

Reka, 5. aprila. (P. P.) Tržaški »Laboratore« z dne 4. aprila prinaša na uvodnem mestu sledečo brzojavko iz Pariza z dne 3. t. m.: »Jugoslovanski delegatje so bili sprejeti danes od predsednika Wilsona, Lloyd Georgeja in Clemenceaua. Radi značaja tega razgovora je Orlando prijateljsko pojasnil svojim tovarišem vzroke, radi katerih se tega razgovora ni hotel udeležiti.«

Naše uprašanje pred odločitvijo.

Reka, 5. aprila. (P. P.) Najnovejši italijanski listi poročajo iz Pariza, da so francosko-nemške meje v glavnih obrih že določene. Na pritisk Wilsona je bil določen nadalje program mirovne konference v prihodnjem tednu. Takoj po ureditvi francosko-nemškega vprašanja pridejo na vrsto italijanske zahteve in jugoslovanski, rumunski, bolgarski, turški in nadaljni problemi. Sredi aprila bodo poklicani nemški delegatje v Versailles in koncem tega meseca bo mogoče podpisati preliminarne mir.

Wilson in Lloyd George sta dosegla v svetu četvrtice, da bodo pri vseh ureditvah teritorialnih vprašanj imele takozvane »strategične meje« najmanjši pomen. Rešitev o nemško-francoskih mejah je že sklenjena v tem smislu. S tem bi bilo jugoslovansko-italijansko vprašanje pomakneno v novo fazo razpravljanja, kjer bo narodnostni princip igral najvažnejšo vlogo.

Wilson zmaga nad Clemenceau-jem.

Reka, 5. aprila. (P. P.) »Secolov« poročevalec poroča iz Pariza dne 1. t. m.: »Po zadnjih vesteh ima konferenca ta-le program: V tem tednu bo rešeno vprašanje zapadnih in vzhodnih meja; prve dni drugega tedna bodo razpravljali o italijanskih, jugoslovanskih, rumunskih, bolgarskih, turških in drugih vprašanjih. Po 15. t. m. bodo sklicali nemške pooblaščenice v Versailles. Kakor se zdi, bodo mirovni preliminariji podpisali že zadnje dni tega meseca. Po teh vesteh naj konstatiramo dveje: 1. Iz programa se vidi, da ne bodo italijanske zahteve ločene od drugih zaveznikovih vprašanj. V preliminarini mirovni pogodbi bodo rešene med drugimi zahtevami tudi naše, italijanske, seveda v obliki določeni od zbora četvrtice. 2. Obdaja nas popolnoma Wilsonov duh. Wilson je s pomočjo Lloyd

Georgea dosegel, da je tudi Clemenceau priznal program, v katerem strategična vprašanja — če jih bodo sploh uveljavljali — zavzemajo zelo skromen prostor. Način reševanje francoskih vprašanj bo vzor, po katerem bodo reševali vse druge, tudi italijanske probleme. Nacionálni princip je na oltarju, strategična vprašanja so skoro v pepelu. Zveza narodov vstaja med triumfom in polomom ojačena z novimi sankcijami, ki bodo narodnom najboljšo jamstvo sigurnosti in svetu najboljšo jamstvo miru. To je atmosfera, ki obdaja konferenčno delovanje. Ali se izplača prorokovati? Naj premisli čitatelj!«

Nekaj doslovov.

Dr. Tavčar je odkrit mož, prava govorljiva grča. Tak je bil, ko je nastopil kot velik govornik v svoji mladeniški dobi, tak je tudi ostal na svoja stara leta. Kar misli, to tudi pove naravnost. Nima ozirov ne na levo, ne na desno. To je gotovo ena najsimpatičnejših potez na njegovem značaju. To čednost je treba ceniti, kjerkoli jo najdeš, še najbolj pa na političnem nasprotniku. Mi smo mu hvaležni za odkrite besede, ki jih je moško zapisal v sinočnjem »Narodu«. Kot dolgoletni praktik opisuje tudi on simptome v našem javnem življenju, ki kažejo nazaj na predvojne čase žalostnega spomina.

Dolgoletna doba trpljenja, pomanjkanja, upa in straha je poglobila čut socialne odgovornosti marsikje, celo tam, kjer so prej prizigali kadilo edino le osebnemu in strankarskemu egoizmu. Ali se ne bodo zježili lasje človeku ob sami misli, da bi se mogli zopet povrniti časi, da bodo deli naroda ob njegovi največji uri, v času največjega socialnega prevrata in najsvečanejšega njegovega socialnega poslanstva vihteli kadilnice pred malikom strankarskega dobička in trenutnega uspeha? Slovenske stranke je globoko prešinjala zavest socialne odgovornosti, ki jo imajo do troedinega naroda do nove države in pred zgodovino. Veliki dogodek jih je zedinil in združil v močni koalicijski vladi na temelju pametnega skupnega programa. Prvo socialno načelo, ozir na javni blagor, je obvladal vsaj za trenutek vso socialno vest naroda in strank. Ali ne priča o visoko razvitem socialnem čutu v vrstah V. L. S., če se je kot najmočnejša stranka iz ozirov na javni blagor kratkotrajno odrekla svoji poziciji in po bratovsko delila moč z drugimi strankami?

Uspehi so se pokazali. Ni vse dobro, kar imamo, marsikatero reformo še pogrešamo. Toda storilo se je, kar je bilo v danih razmerah mogoče.

Drugi vladni nered in nezadovoljnost, pri nas smo ohranili na splošno red in moč in s tem tudi, da uprava, prehrana in promet vsaj za silo funkcionirajo. To je nemala zasluga našega naroda, ki je pokazal veliko politično zrelost in discipliniranost.

Ko so se stranke koalirale v skupno vlado, ni mogla in ni hotela nobena od druge zahtevati, da žrtvuje le pičico svojih načel. Prosto jim je, da jih uveljavljajo in širijo v javnem življenju. Če so pa pod eno streho in vlečejo vse za en voz, je pač najnaravnost zahteva konvencionalne oblike, da si stopijo z odkritim obrazom nasproti, se ne skrivajo za plot in ne mečejo kamenja iz zasede drug na drugega. Mi dobro vemo, da stranke ne morejo držati vsakega posameznega pusteža na vajetih. Vročekrvnih, temperamentnih ljudi se ne manjka, ki skušajo tudi drugim vcepiti del svoje prozelitske narave. Pa za to ne gre. To nas ne vznemirja in tudi ne kani naše strankarske samozvesti. Taki svojih besed mirno in stvarno ne premislijo. Nekaj drugega je, na kar moramo javnost odkrito in v resnici brez vsakega strankarskega namena opozoriti. Mi nimamo opraviti več s posameznimi napadi od strani popolnoma neodgovornih elementov, nam se hoče tako zdeti, da so se ti posamezni napadi zgostili že v metodo. Nam ne more nihče očitati, da se nismo lojalno držali koalicije. Ko pa gremo po deželi, vidimo, da se je ukoreninil povsod že neki sistem, po katerem se hoče spodminirati temelje stranke. Mi nikakor nismo politično tako ozkosrčni in pa naivni, da bi hoteli hermetično zapreti vrata med cel stan, recimo med kmeti in stan. Dejstvo je res, da je bila pretežna večina kmetov dosedaj v vrstah V. L. S. in bo — o tem smo trdno prepričani in za to bomo tudi s krepko organizacijo poskrbeli — tudi v bodoče ostala. Če druge stranke snubijo kmete, se mi prav nič ne vznemirjamo nad tem. Mi popolnoma zaupamo svojemu preizkušenemu programu in pa svojem delu. Dejanja govore, in če bi hotel kdo ta prevpiti, se bo vtopil sam v morju svojih brezplodnih besedi. Je pa neko dejstvo, zoper katero moramo mi z vso odločnostjo iz spoštovanja do samega sebe, še bolj pa, ker za to govori slovesna zaveza vseh treh strank, nastopiti. Mi ne moremo in ne bomo trpeli, da bi celo v času premirja in koalicije uporabljali v agitaciji proti naši stranki nelojalna sredstva. Mi hočemo načelen boj, v slovesni zvezi so se stranke zvezale, da bodo na dopusten, odkrit način uveljavljale svoja načela. Ali je to načelen boj, če prihajajo ljudje med kmete in jih hočejo na ta način odtrgati od V. L. S., da jim slikajo pebesa strokovne organizacije, pripravljajo pa tla svoji

politični organizaciji? Povejte, kaj hočete, in mi Vam ne bomo ničesar očitali. Ali je to načelen boj, če se različni govorniki v raznih krajih predstavljajo kot bolj krščanske kakor je V. L. S., v drugih pa oznanjajo kulturni boj (Kapljas pri Komendi)? To je sistem, to niso več posamezni izrodki vročekrvnih pristašev.

To je en zgled, mogoče drugega ne moremo iti. Kaj je s šustre, cijanizmom, ki ga mečete na V. L. S.? Ali je to samo en slučaj? Ali Vam ne bi mogli navesti 1000 slučajev? V. L. S. nima z njim ničesar opraviti. — Mi želimo in hočemo načelnosti. Mi povemo ljudem odkrito, katera načela zastopamo. Ne prikrivamo nič, ne pridevamo nič. Smo za poštenost v vsakem oziru in mi prav gotovo nismo napravili prvega koraka v predvojne čase. S. L. S. je gotovo pokazala dovolj samozatajevanja, mi si celo to domišljujemo, da v enakem položaju nobena druga stranka ne bi toliko žrtvovala. Zato pa tudi lahko z vso pravico zahtevamo, da se uporablja, če boj že mora biti, proti nam res odkrit, načelen boj. To je najmanj, kar moremo in moramo zahtevati.

Dr. Tavčar deli dobro in slabo na vse strani enako. Mi te mere za svojo stranko ne moremo sprejeti. Pač pa z veseljem pozdravljamo njegove odkrite besede in smo trdno prepričani, da bodo mnoge pripomogle, da se oblaki razprše in nastopi zopet medsebojna strpnost in odkritost.

Janez Kalan:

Apel.

Narod — ti sodi!

Govori in povej, če je primerno in če je res potrebno, zdajle v teh razmerah hujskati stranko zoper stranko, paliti strasti in sejati seme razdora v narodne vrste!

Govori in izjavi se, če si zadovoljen, da se začnemo spet prekljati in klati po stari maniri, katero smo med vojsko vsi obsojili, da je napačna, nesrečna, sramotna!

Govori in reci, ali je prav, da se začnemo zopet zmerjati, psovati, s priimki obkladati, za blatom obmetavati, kakor smo to delali pred vojsko v veliko veselje naših narodnih nasprotnikov!

Ali je prav, da naš narod krvavi ne samo iz ran, ki mu jih zadaja Italijan, ampak tudi iz ran, ki si jih razpraskamo drug drugemu sami na našem narodnem telesu?

Na narod apeliramo, — na vse tiste, ki ga resnično ljubijo in mu dobro hočejo.

Kajti vsa znamenja kažejo, da nas ni vojska nič izučila, da bomo kmalu zopet tam, kjer smo bili pred vojsko, da se bodo

LISTEK.

Salamonska razsodba.

Iz angleščine (Dickens, Christmas-Stories) prevel Al. P. n.

(Dalej.)

»Kdo govori tu o grobu?« je vzkliknil mr. Jolly, ki se je isti trenutek vrnil. »Sedaj nimamo na naši ladji ničesar opraviti z ljudmi, ki zapuščajo svet, ampak s takimi, ki prihajajo na svet. Kapitan Gillop, ta žena, Marta Heavysides, ne sme ostati vsled sedanjega položaja v prenapolnjenem medkrovi. Prenesti jo je treba v eno izmed praznih kabin — in to čim prej, tem bolje.«

Kapitan je zopet pričel divje gledati okoli sebe. Potnik iz medkrova v eni izmed njegovih najboljših kabin. To bi bilo preziranje pravila, ki bi postavilo na glavo vso disciplino. Pogledal je še enkrat tesarja, kakor bi mu v duhu pomeril garnituro železja za uklepanje rok in nog.

»Zelo mi je žal, gospod,« je uljudno pripomnil Simon Heavysides, — zelo mi je žal, če sva napravila z ženo kaj napačnega —

»Spravite mi svoj dolgi okostnjak izpred oči in držite jezik za zobnil« je grmel kapitan. »Če bomo rabili človeka, ki uredi take stvari z jezikom, bomo že poslali po

vas! — Odredite vse potrebno, Jolly,« je resignirano nadaljeval, ko je Simon opotekajoč se odhajal, »in izpremenite ladjo v sobo za otroke, kadar hočete!«

Pet minut pozneje — tako se je mudilo zdravniku — so prinesli trije možje Marta Heavysides, zavito v odeje, v horizontalni legi na krov. Ko je šla interesantna procesija mimo kapitana, je odskočil ves prestrašen na stran, kakor da ne bi nesli mimo njega angleške žene in matere, ampak divjega črnca.

Spalne kabine so ležale na obeh straneh glavne kajute; kabina, v kateri je bila mrs. Smallchild, je bila na desni strani stožine, njej nasproti je nastanil doktor mrs. Heavysides. Potem so predelili s tepet, nim kosom platna glavno kajuto v dva dela. Manjši in prednejši na ta način dobljenih prostorov, ki je ležal nasproti na krov vodečim stopnicam, je bil prepuščen občinstvu in prostu uporabo. Večji je bil posvečen doktorju in njegovim misterijem. Ko so potem izpraznili še perilni koš, ga očistili in dobro obložili z volnenimi odejami in ga na ta način izpremenili v zibelko, ko so potem prinesli to zibelko v notranjo kajuto in jo postavili med obe spalni kabini tako, da je bila pri potrebi takoj pri rokah, je končal mr. Jolly svoje zunanje in vidne priprave. Možja potnika so zbežali vsi na krov in pustili doktorja in strežnico v nemoteni posesti spodnjih prostorov.

Ob prvih popoldanskih urah se je vreme nekoliko zboljšalo. Veter je končno pričel pihati iz pravega kota in Adventure je plula pred njim vitko in čilo. Kapitan Gillop, ki se je pridružil mali skupini moških potnikov, je bil zopet dobre volje in je pozval gospode, naj sledijo njegovemu zgledu in pokadijo vsak eno smodko, kar je storil on navadno vsako popoldne.

»Če bo kaj časa držalo to dobro vreme, ne bomo več dolgo skupaj obedovali in bomo tekom osmih dni lahko krstili oba naša mala ekstrapotnika na suhi zemlji, če bodo njune matere s tem zadovoljne,« je rekel. »Ali se nič ne bojite za vašo ljubo ženko, gospod?«

Mr. Smallchild, na katerega je bilo naperjeno to vprašanje, je bil v marsičem nekoliko podoben Simonu Heavysides. Sicer ni bil niti tako suh, niti tako velik kot on, a imel je ravnotako rimski nos, plave lase in vodenomodre oči. Z ozirom na svoje morske navade je sedel vedno kolikor mogoče blizu ograje na kupu starih jader in blazin, tako da je lahko pomolil glavo skozi njo, če je sila to zahtevala. Pijača in jedila, s katerimi je poizkušal nadomestiti »izgubo snovi«, kakor hitro je plačal morju svoj davek, so mu ležala blizu pri roki. Bilo je nekaj čez pol tretih in smrdelje, s katerim je mr. Smallchild odgovarjal na kapitanovo vprašanje, je bilo dokaz, da kot ura natančno izrablja dnevni čas.

»Kako brezčutna klada je ta človek!« je izpregovoril mr. Sims in se zaničljivo ozrl čez palubo na mr. Smallchilda.

»Če bi vam morje tako nagajalo kot njemu, bi bili vi ravnotako brezčutni,« je odgovoril mr. Purling.

Mr. Purling, občutljiv mož, je ugovarjal mr. Simsu, ki je bil trgovec, celo pot pri vsaki mogoči priložnosti. Predno sta pa mogla nadaljevati svojo razpravo o mr. Smallchildu, je prišel doktor iz kajute in ju prekinil.

»Kaj novega tu spodaj, mr. Jolly?« je skrbno vprašal kapitan.

»Nič,« je odgovoril doktor. »Rad bi prekrmljal dolgočasni popoldan v vaši družbi.«

V resnici je prekrmljal mr. Jolly natančno pol ure. Potem je prišla strežnica mrs. Drabble in vznemirjena zašepetala doktorju:

»Prosim, pojdite takoj dol, gospod.«

»Katera je?« je vprašal mr. Jolly.

»Obe,« je mrs. Drabble pomenljivo odgovorila.

Doktor je postal resen, strežnica je bila vsa v strahu in oba sta takoj izginila.

»Gospoda moja, mislim,« je rekel kapitan Gillop in se obrnil k mr. Purlingu, mr. Simsu in prvemu krmarju, ki se je pravkar pridružil skupini — »mislim, da bi bilo zelo pametno, da zbudimo mr. Smallchilda, ker so se stvari tako zasukale. Po mojem mnenju

— dasi smo spoznali blaznost takega početja — ponovile in brez konca ponavljale zopet vse orgije strankarskih strasti in sirovosti.

Vsa znamenja kažejo. In to zdaj, ko nam še Italijan stoji na tilniku, ko svet tako gleda na nas, kaj počnemo in kako se imamo med seboj; ko smo v nevarnosti, da ne pridemo še bolj pod tujčvo peto, kakor smo že...

Nekateri — in teh ni malo — ne morejo mirovati, marveč poskušajo vse, da bi izrazil odpor in zasejali med nas staro sovraštvo. Stranka jim je vse — narod nič. Sicer bi ne delali tako. Kajti narod tvorimo končno vsi, tudi »klerikalci«. In še precej je tega naroda! Ko bi jim bilo kaj za narod, bi ga ne trgli na dvoje in troje.

In to zdaj, ko smo še v dobi koalicije! Ali se ni naša S. L. S. koalicija zvesto držala? In — da sežemo še malo nazaj — ali ni imela po svojih treh odličnih zastopnikih: Kreku, Korošcu in knezoškofu izmed vseh slovenskih strank največjih zaslug za Jugoslavijo? In ko smo sami vladali v roko vzel, ali se ni naša stranka do skrajnosti zatajevala, da bi ohranila toli potrebno edinost in slog v teh resnih dneh? Ali ni dala prostovoljno iz rok svoje moči, katere ji je šla po njenem dosedanjem posestnem stanju? Ali je ni radovoljno delila in prepustila drugim dvema strankama, ki sta bili mnogo šibkejši? Vprašamo: katere druga stranka bi bila kaj takega storila, da bi pokazala v eč ljubezni za narod kakor za lastno stranko? Na ta način smo zgubili marsikako važno pozicijo. Umljivo je, da vsem strankarjem to ni bilo všeč. A vse smo tiho prenesli — iz ljubezni do celote, do skupnosti, do naroda.

Človek bi pričakoval po vsem tem vsaj malo obzirnosti — češ, ne dražimo in ne izzivajmo jih brez potrebe, — vsaj malo zatajevanja z ozirom na toli potrebno slovo. Toda motiš se, če pričakuješ kaj takega. Številni hujšaki rujejo deloma zahrbtno deloma očitno proti naši stranki, češ, zdaj je prišel čas, da si razdelimo njen plen...

To imata za plačilo Krek in Korošec, ki sta nam ustvarila Jugoslavijo!

Ali pretiravamo? Ali delamo komu krivico? Ne, v rokah imamo kričeče dokaze o tej brezobzirnosti — da ne rabimo tršega izraza — s katero se ruje proti naši stranki. Agitatorji JDS — tako se nam poroča z dežele — grozé, da je »prišel čas, ko bomo po klerikalcih hodili,« da se bodo »kakor ščurki skrili po špranjah.« Takih in podobnih ljubeznivosti nam je znanih več. — In kaj naj rečemo, ako odlični pristaš JDS na javnem shodu reče, da naš prelom s šusteršičem ni odkritosrčen, da je to narrejano samo na videz! Kaj naj rečemo na to, da se je celo na dan 29. oktobra ob slavnostnem sprejedu, ko so mimo korakali Orli, slišala iz vrst gledalcev zabavljica »čuki!« Kaka brezmejna sirovost in strankarska strastnost tiči v takih ljudeh, ki se ob največjem narodnem navdušenju, ki nas je vse družilo v eno velikansko manifestacijo, ne more krotiti svojega umazane jezika! Kaj je laže kakor na tako zabavljanje reagirati? Pa kdaj smo mi vračali na ta način nemilo za nedrago? In vi hočete biti stranka inteligence! Kje je čut dostojnosti? Kam pa pridemo, če se bomo tako gorjansko zmerjali?

In kaj naj zopet rečemo, ako piše glasilo JDS o nas kot »zastupljivalci vodnjakov«. S čim vodnjake zastupljamo? S tem, da poudarjamo potrebo vere za ljudstvo? Ako tako mislite, potem nam to naravnost povejte! Ako pa ne morete po-

vedati, s čim zastupljamo, potem nikar ne mečite okoli sebe takih zlobnih in izživajočih besedi!

Kar pa se ne zgodi z očitnim nasprotovanjem, to se stori z zahrbtnim početjem. Že za časa skupnih narodnih manifestacij so pristaši JDS zlorabljali to skupnost in škofovo ime, češ, saj zdaj smo vsi eno, saj je škof z nami. Da zgrabijo neuke ljudi na shod JDS, vabijo na »jugoslovanski shod«; ko ustanavljajo krajevni odbor JDS, napovedujejo, da se bo ustanovila »jugoslovanska organizacija« — z očitnim namenom, da bi ljudi, ki ne znajo razločevati, premotili in zvalili za seboj. Vsaka dostojna stranka mora vendar imeti pogum, da stopi na bojišče z odkritim čelom!

Dolgo smo to hujškanje dokaj mirno prenašali. Ako pa neki ljudje po vsej sili hočejo imeti nemir, sovraštvo, medsebojni poboj — koga zadene krivda za vso ostudnost in vse gorje, ki bo iz tega izviralo.

Narod — ti sodi!

Slovenski javnosti.

Že dalje časa sem prinašajo časopisi notice, v katerih dolže češko politiko, da zasleduje le sebične cilje in češki narod, da se je izneveril slovanski solidarnosti. Te notice so rodile že sad: v časnikih se kažejo že večji članki z izrecno protičeško tendenco, in slovenska javnost, ki je imela pred petimi meseci za Čeha le besedo priznanja in ljubezni, kaže danes že sledove tega zastupljanja.

Ta pojav napotil je nas Čeha, ki živimo v Sloveniji, da se obrnemo do slovenske javnosti, ter njej razložimo naziranje, čute in stališča češkega naroda.

Ni ga drugega naroda slovanskega, ki bi bil tako brezpogojno vdan misli slovanske vzajemnosti, kakor je češki. Od časa, ko smo se dvignili k lastnemu narodnemu življenju — bilo je to že v srednjem veku v husitski dobi — niti za trenotek nismo se izneverili tej misli in nismo se postavili v tuje službe proti kakemu slovanskemu narodu. Nikoli od te dobe ni vodila našega delovanja sebičnost, vselej smo se borili in žrtvovali za ideale svobode in človeštva. V tej ponosni zavesti se smeje z nami primerjati edino le Srbi. In, kakor je bilo, tako je sedaj in bode tudi v prihodnosti. Pri nas ni stranke, ki bi bila izključno češka in ne objednem slovanska. Če so morda posamezniki takega mišljenja, so brez vsakega vpliva na javno mnenje in na potek češke politike. Vsi naši javni delavci, brez izjeme, tudi ti, katerim se med Slovenci podtika izdajstvo jugoslovanskih interesov so navdani slovanskega duha in, ako se jim morda smeje očitati kake hibe, nikoli ne iznevere slovanske misli.

V prvi vrsti velja to v predsedniku češke republike Masaryku. Mož, ki ga bo zgodovina postavila med najboljše sinove našega naroda, je tako vzvišen nad vse sumničenje, da bi se zdelo odveč ga braniti. Toda žalibog begajo slovensko javnost ljudje, ki ne vedo, da je bil Masaryk duševni oče večine ustvariteljev hrvaško-srbske koalicije in ki so pozabili na njegovo odločno in požrtvovalno delovanje v Friedjungovem procesu.

Temu možu, ki se je po odsotnosti na povratku v domovino in k bolni soprogi ustavil že v Rimu za intervencijo v prid Jugoslovanov, se danes podtika sovraštvo do jugoslovanskega ujedinjenja. Predsednik Masaryk je mož, v katerem so utelesnjeni najboljši znaki češkega človeka. Zato čuti vsak zaveden Čeh sumničenje njegovega političnega značaja, kot osebno

žalitev. In smo prepričani, da bi vsak v Sloveniji živeči Čeh prevzel brez obotavljanja osebno odgovornost za Masarykovo slovansko zvestobo.

Vesti o delovanju češke delegacije pri mirovni konferenci in o raznih izrekih posameznih čeških politikov, se ne da kontrolirati. Ako je na teh vesteh sploh kaj resnice, sledi iz njih le, da naša delegacija in naši politiki dvomijo o dosegljivosti nekaterih jugoslovanskih zahtev v laško-jugoslovanskem sporu. Toda dvom o dosegljivosti še ni dvom o upravičenosti kake zahteve, še manj pa pomeni tak dvom sovraštvo do Jugoslovanov.

Niti kaka kritika, ki jo je morebiti izrekel ta ali oni izmed naših politikov o hibah Jugoslovanov bivše Avstrije se ne sme kratkoma smatrati kot izraz sovraštva. Vsaj te hibe, ki vplivajo še sedaj neugodno na potek mirovnih razprav, priznavajo Slovenci sami. Šele, ko bi znali vse okoliščnosti, pri katerih je bila taka, morda neoportuna kritika izrečena, bi smeli soditi na nje zmisel.

Mednarodni položaj Čehov je pač najugodnejši izmed vseh narodov bivše Avstrije. Toda niti to, niti notranji položaj ni brez velikih težkoč, in nas sili, da vse svoje moči porabimo, da podpremo, zagotovimo in ojačimo svojo novo državo.

Slovensko javnost moti razmerje med laškimi in češkimi narodom. Lahki spadajo k antanti, kamor spadajo tudi Čehi — javno od preteklega poletja, z duhom od pričetka vojne. Skupno smo se borili proti skupnemu sovražniku. Največji del naše izvenavstrijske vojske, ki jo imamo sedaj doma, je bil organiziran in opremljen na Laškem. Kot del laške armade je imela ta legija subalterne častnike Čeha; višji so bili Lahi in vrhovni poveljnik je bil general Piccione. Koj po končani vojni se je vrnila legija v domovino, kakor umevno tudi z višjimi častniki in svojim vrhovnim poveljnikom, ki je bil njih organizator. Te čete so sedaj del češko-slovaške vojske, so izvrstno opremljene in oborožene. To je preskrbela laška vlada, ki jih je na njih povratku v domovino tudi bogato založila z živežem, česar izstradana Češka ne bi bila premožljiva. Po zaslugi njih organizatorja in vseh častnikov so te čete izvrstno izveščane in disciplinirane. Češko-slovaški državi, ki je bila takoj po povratku v veliki vojaški stiski, so storile neprecenljive službe. Ali naj država zapodi sedaj one častnike le zato, ker so laške narodnosti in naj s tem desorganizira one čete?

Češki narod nima povoda do sovraštva proti italijanskemu narodu, toda vžlic prijateljskim odnosom napram njemu ni slep za imperijalistične težnje, ki obdajajo sedaj odločujoče kroge na Laškem. O tem bi se slovenska javnost lahko prepričala, ako bi zvedela za vse manifestacije in izjave simpatij za Jugoslovane, ki jih objavlja češki listi.

V najnovejši dobi pričakujejo Jugoslovani pomoč za svoje težnje od dogodkov, ki se pripravljajo v Italiji. Zdi se, da so te nade upravičene. Toda močno bi se varali, ako bi pričakovali pomoči le od tega, da bo sosedova hiša gorela. Tako požar bi prinesel le oslABLJENJE nasprotnika, nikakor pa ne pozitivne podpore jugoslovanskim pravičnim stvari. Sigurno bo, ako se računa tudi na čut narodne pravičnosti teh slojev, ki hočejo uveljaviti onstran meje svojo voljo. Ti sloji so pa tudi del italijanskega naroda in čutijo italijansko, pač pa ne imperijalistično. Kako pa naj računamo na njih pravičnost, ako med tem vzplamti med Slovenci sovraštvo do vsega, kar je laškega. Ne kaže torej netiti takega so-

vraštva do celega italijanskega naroda, ako so upravičeni upi, da je velik del tega naroda dostopen pravičnemu naziranju na jugoslovanske težnje.

Poleg nezaupanja in sovraštva neguje se v slovenski javnosti neki skepticizem do idealov, o katerih smo verjeli, da se zanje bori vsa antanta. Je pač žalostno razočaranje, ako vidimo, da možje, ki so imeli med vojno polna usta teh idealov, jih sedaj zapuščajo. Iz tega pa se ne sme sklepati, da so jih zapustili tudi oni, ki so zanje umirali v strelskih jarkih. Nič ne bi bilo tako pogubnega, kakor zanikanje idealizma v mednarodnih odnosih. In ne le v mednarodnih stikih, tudi v javnem in zasebnem življenju ga potrebujemo.

Vsak izmed nas je dobil med vojno kako moralno rano. Škoda, ki jo je v tem utrpela slovaška družba, je brezdvomno večja, kot vsa gmožna škoda, ki jo je povzročila vojna. Ako naj se ne razsuja slovaška družba, moramo se vsi moralno zdraviti; posamezniki kakor narodi. K temu pa potrebujemo vero v ideale, ne cinizma; zaupanja, ne sumničenja; ljubezni, ne sovraštva. Le s tem se povzdignemo iz sedanje bede, zacelimo rane in si zgradimo boljšo bodočnost.

Bratski odnosaji med Čehi in Jugoslovani so za oba naroda zelo važni. Njih prelom bi bil nesreča za oba naroda v sedanjih kritičnih dobi morda za Jugoslovane večja, kakor za Čeha. Zato rotimo slovensko javnost, da se ne nusi begati po vesteh, ki se širijo gotovo le v sovražnem interesu. Vabimo vse Slovence, ki se zanimajo za življenje in stremjenje češkega naroda v svojo sredo, kjer bodo sprejeti z bratsko ljubeznijo in dobe vselej točnih pojasnil in informacij. Iz tega medsebojnega spoznanja mora vzkaliti le trdna bratrska ljubezen. Zato tudi upamo, da ostane vse protičeško ščevanje brez vpliva na slovensko javnost. Med vojno je imelo slovensko ljudstvo priliko poznati razne narode, med njimi tudi Čeha. Bili so to sinovi vseh slojev našega naroda. Dobrodošli pač niso bili, saj vsa vojna ni bila dobrodošla. Toda vžlic temu smo uverjeni, da so ostavili ti možje v spominu slovenskega ljudstva le dobre vtise in da je to ljudstvo poznalo Čeha kot resen in poštev narod.

Smatrali mo za svojo dolžnost, da to povemo slovenski javnosti, kot sinovi tega najsi malega, toda ponosnega naroda.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1919.

Za društvo: Česká obec v Ljubljani, predsednik: Ružička; Hilbert, Otáhal, Čermák, dr. Kasal, Hejnic, Ballon.

Dr. J. P.:

Fedonavska federacija?

Listi so pisali zadnje dni o novem preokretu v Parizu. Kaj se pravzaprav godi, ne ve nihče nič natančnega, pač pa je verjetno to, da išče Francija novo orientacijo v smeri proti anglosaško ameriškanski strani. Uvidela je baje, da ji naslovnitev na Italijo ne nudi za bodočnost dovolj varnosti glede nemškega kolosa. Dejstvo je, da tvorita Anglija in Amerika to trdno vez v svetu sodnikov sveta in da čuti raditega Francija to kot neugodno obremenitev svojih stremljenj. Francijo trese umljiv strah pred nemškim Mihelom, ki je zaenkrat na tleh, ki pa se bo gotovo čez čas popravil in poredil ter zopet pokazal trdo peto svojega škornja. Kako uiti novi preteči nevarnosti? Clemenceau-Fochov načrt je tak, da ga Wil-

nju bi tudi morali v teh okoliščinah poklicati drugega soproga in ga prijazno podučiti. Williams, pokličite ga. — Mr. Smallchild, gospod, zbudite se! Vaša žena...! Vrag naj me vzame, če vem, kako bi mu dopovedal!

»Da, hvala, hvala,« je odgovoril mr. Smallchild, in zaspano odprl oči. »Propečenec in mrzla slanina, kakor navadno. Ne, nisem lačen. Hvala, hvala! Lahko noč!« In mr. Smallchild je zopet zatisnil oči.

Predno je mogel kapitan Gillop napraviti nov načrt, da bi oživil svojega zaspanega potnika, se je približal Simon Heavysides.

»Prej sem govoril z vami nekoliko trdo,« mu je rekel kapitan. »Dogodki na ladji so me nekoliko jezili. A nič ne skrbite, vse bom spravil v red. Vaša žena se nahaja tu doli v položaju, ki je laže — interesanten, in treba je, da ste vedno kje v bližini. Smatram vas torej za potnika v medkrovu, ki se nahaja v težavnem položaju in vam zato dovoljujem, da ostanete pri nas, dokler ni vse končano.«

»Gospod, vi ste zelo dobri,« je odgovoril Simon, »in zato sem vam in tudi tem gospodom zelo hvaležen. A prosim vas, pomislite, da imam v medkrovu še sedem otrok, in da ni razven mene nikogar, ki bi skrbel zanje. Moja žena je že prej sedemkrat nenavadno dobro prestala in ne dvomim, da s tudi osmi izvrši vse v redu. Če

pa ve gospod kapitan, da se ne vmešavam v to stvar in da skrbim za otroke, jo bo to zelo pomirilo — in zaradi tega se vam najpompnejše priporočam, gospoda moj!« S temi besedami se je Simon priklonil in se vrnil k svoji družini.

»No, oba soproga sodita o stvari vse-kakor zelo hladnokrvno!« je rekel kapitan. »Eden je že tega navajen in drugi —«

Zapiranje vrat in hitro tekanje je prekinilo govornika. Vsi so tiho in pozorno poslušali.

»Ladja naj plove kolikor mogoče mirno, Williams,« je rekel kapitan Gillop prve-mu krmarju. »V takem položaju je treba, da se ziblje ladja kolikor mogoče malo.«

Tako se je polagoma zvečerilo in znočilo. Mr. Smallchild je izpolnjeval svoje dolžnosti na morju tako točno, kot po navadi. Trenutno se je zavedel položaja, v katerem se je nahajala mrs. Smallchild, ko je jedel svoj prepečenec in mrzlo slanino, in je zopet izgubil to zavest, ko se je približal trenutek obračuna z morjem, se zopet zavedel, predno je zaspal, naravno zopet izgubil zavest, ko so se zaprle njegove oči, in tako naprej cel večer in prvi del noči.

Simon Heavysides je na kapitanov ukaz od časa do časa dobival poročila in poziv: naj bo miren. On pa je odgovarjal: da ga ne skrbi in da so otroci pridni, a sam ni nikoli prišel na krov. Mr. Jolly se

je semintja prikazal za trenutek, rekoč: »Vse v redu, nič novega!« zavžil kaj osvežujočega in nato izginil v velas in priazen kot navadno.

Pihal je še vedno ugoden veter. Kapitan je ostal pri dobri volji in kmalu je z nežno obzirnostjo pazil, da je plula ladja kolikor mogoče mirno. Ura je odbila deset, mesec je vzhajal in sijal čudovito jasno. Večerjo so prinesli na krov; kapitan se je pridružil potnikom in še vedno se ni nič posebnega prigodilo. Še dvajset minut pričakovanja je počasi preteklo, druga za drugo — končno se je prikazal na stopnjicah Mr. Jolly.

V veliko začudenje potnikov na krovu je držal doktor strežnico mrs. Drabble trdno za roko in vsedel, ne meneč se niti najmanj za kapitana in ostale gospode, na najbližji sedež, ki mu je bil pri rokah. In njegov obraz je v mesečini kazal začudenim gledalcem izraz najsrajnejšega obupa.

»Zavedite se, mrs. Drabble,« je rekel doktor z očitno nemirnim glasom. »Ostanite mirni in počakajte, da vas nekoliko prepriha svež zrak. Zavedite se — za božjo voljo, draga žena, zavedite se!«

Mrs. Drabble ni ničesar odgovorila. Tolika je s svojima ploščatima rokama obkolena in stirmela z izrazom groznega strahu pred se.

»Kaj pa je?« je vprašal kapitan in prestrašen postavil svoj kozarec čaja na stran.

»Ali se je kateri izmed nesrečnih ženak kaj pripetilo?«

»Prav nič,« je odgovoril doktor. »Obse se počutita zelo dobro.«

»Potem se je mogoče otrokom kaj zgodilo,« je nadaljeval kapitan. »Ali jih je mogoče več, kot ste mislili, Jolly? Morda dvoje?«

»Ne, ne!« je mr. Jolly nepotrpežljivo odgovoril. »Vsaka partija enega otroka, oba dečka, oba krepka in zdrava.«

»Kaj za vraga pa je vam in mrs. Drabble?« je vprašal kapitan, katerega se je zopet pričela polasčati jeza.

»Mrs. Drabble in jaz sva dva nedolžna človeka, nahajajoča se v najstrašnejši stiski!« se je glasil zdravnikov zagonetni odgovor.

Kapitan, Purling in Sims so se bližali doktorju prestrašenih pogledov. Celo mož pri krmilu se je pripognil kolikor mogoče naprej, da bi bolje slišal, kaj se je zgodilo. Edini človek, ki ni kazal nikakega zanimanja, je bil mr. Smallchild, kajti prišel je bil zopet njegov čas za spanje, in mirno je smrčal, prepečenec in slanina pa sta ležala v dosegljivi bližini.

»Jolly, povejte nam brez vsakih ovin-kov, in naj bo še kaj tako hudega,« je rekel kapitan nepotrpežljivo.

(Dalje.)

son in Anglija ne moreta sprejeti. Zavarovati pa se je treba »za večno«. Kaj torej? Francija pravi, da Nemška Avstrija absolutno ne sme k Nemčiji, ker bi to nevarnost le povečalo, Nemška Avstrija pa brez morja ne more nikamor. Na poti so pač Jugoslovani, zlasti ozemlje Slovencev, katere pa drže za vrat Italijani v okupiranem ozemlju. Nemška Avstrija zato ljubimkuje s starimi svojimi prijatelji v Rimu, kamor je poslala svoje zveste, da se dogovore glede Koroške in poti do Trsta. Ponudba Nemške Avstrije je bila dobrohotno sprejeta in signor Sonnino je ponudil roko v spravo na račun — Slovencev. Medtem pa se ruski strah širi po Ogrskem. Kaj s tem? Kako ga ubiti? Posvet v Parizu. — Sklepe so važni koraki, o katerih se pa zopet ne ve nič gotovega. Vemo le to, da so bili poslani posebni zaupniki na Dunaj in v Budimpešto. Na Dunaj francoski poslanik, v Budimpešto pa general Smuts s posebno določeno nalogo. V Belgradu pa je baje odpotoval istočasno Pasić, načelnik jugoslovanske delegacije. Čemu to tako nenadno? Čemu v zadnjem času ugodnejše vesti o našem jadranskem vprašanju in italijanski nenadni zmernosti? Ali res zmaguje Wilson? Ali res ne pomenijo več strateške meje to, kar so še pred tremi tedni? Je res, da se hoče Francija približati in nasloniti na Anglijo in Ameriko glede na podporo za slučaj novega konflikta z Nemčijo? Čemu poudarja naenkrat s tako gorečnostjo angleški ministrski predsednik da bo tudi v bodoče dobila Francija Anglijo na svoji strani z vsemi njenimi silami ter vsem njenim bogastvom v slučaju, če bi jo hotela zopet snesti divja nemška zver? Čemu to naglašanje nanovo bratsko zvezo Francije in Anglije? Ali ni tu iskati razloge za preobrat v Parizu? Ali se ne dajejo Franciji druge garancije, ki bodo bolj držale, nego pa Clemenceau-Fochov brezobzirni načrt ter zveza z nezanesljivim bratom v Rimu?

Tako se nam zdi, kakor da se mirovna konferenca vrača k misli o — podonavski federaciji, ki naj bi na eni strani bila na vzhodni strani jez proti boljševizmu ter hkrati proti pangermanski velesili, temu večnemu strahu, pred katerim vedno trepetečo francoski diplomatije in strategije; na drugi strani pa garantirali Anglija in Amerika z vso svojo močjo, da bosta takoj skočili na pomoč z vso silo in vsem bogastvom. Tako bi bila Francija potolažena in pripravljena opustiti svoje pretirane zahteve glede renskega vprašanja. Na ta način bi pa seve izgubila zveza z Italijo svoj pomen, Italija bi stala osamljena, ker bi ne bila več tako nujno potrebna Franciji, kar je ravno doslej najbolj šlo na rovaš naše zemlje.

Na ta način bi se dalo rešiti »nemško« in jadransko vprašanje veliko lažje kot doslej. Francija pa bi se zopet približala prvotni ideji o podonavski konfederaciji, ki tudi Angliji in Ameriki ne bi bila nevšeč, če bi izpolnila svojo velevažno nalogo, ko bi bila 1. jez proti boljševiški nevarnosti ter 2. proti pangermanski zvezi. Zakaj vprašanje Nemške Avstrije bi bilo rešeno tako, da bi tvorilo del federacije, v kateri bi tvorila Jugoslavija osnovo in glavno jedro. Če bi se to obistinilo in če so res s tem vprašanjem v zvezi tudi finančna vprašanja bivše Avstro-Ogrske, potem bi imeli oni obiski v Budimpešti, Belgradu in na Dunaju svoj velepolitičen pomen.

Jasno pa je, da bi v tem slučaju tudi vprašanje koridorja med Jugoslavijo in Češko odpadlo, ker bi prišle glavne prometne žile pod skupno kontrolo potom posebnega dogovora, ki bi koristil vsem. Zakaj, to stoji, vedno se ne bomo mogli medsebojno klati in zapirati si drug drugemu mejo, ker so življenjski stiki prenujni, kakor da bi se dali s celinskimi in drugimi paragrafi pretrgati za večno. Stresenje pride prej ali slej in spoznanje se vsi med nas vse, da treba dobiti gotove vezi, da se vzdržimo vsi, ki smo v sredi — Evrope. Male države nujno potrebujejo opore. To pa dobe same v sebi, če se zase dobro uredijo, nato pa stopijo v gospodarsko zvezo na podlagi pravičnega sporazuma. Ohrani naj vsak svoje in da vsakemu svoje.

Jasno pa je dalje, da taka federacija nujno potrebuje železnice čez Gorico in Ljubljano do Trsta ter Reke. Ali je treba, da se plete že zdaj nova vojna, ko pa je narava sama ustvarila predpogoje za skupen sporazumen trg v Trstu in Reki?

Taka federacija bi prinesla vsem razbremenitev ter glavno — odpravo militarizma, ki bi sicer udušil vse mlade države tekot par let.

Zveza demokratično urejenih, socialno preurejenih novih držav v podonavski črti je postulat srednje Evrope, je postulat mirnega in zdravega razvoja vseh, ki jim narava kaže pot k morju.

Podonavska konfederacija pa izključuje italijansko Gorico in italijanski Trst!

Naročanje „Slovenca“!

Trpljenje naših Janezov.

Pred kratkim iz laškega ujetništva došli župnik našega 17. pešpolka g. Martin Škerjanc nam je podal sledečo poročilo o naših Janezih od oktobra pa do zadnjih dni.

Polk v postojankah pri Asiagu.

Nepopisno je bilo trpljenje naših fantov v visokih gorskih postojankah pri Asiagu. Vsled vednega deževja ni moglo moštvo sproti odvajati vode iz kavern in je vsled tega moralo vztrajati v jarkih polnih blata in vode. Boji so še vedno nadaljevali. Dne 20. oktobra sem poslal 6. divzijskemu poveljstvu poročilo v katerem sem razložil trpljenje moštva in njegov nezdržljiv položaj in v imenu polka zahteval daljši počitek. Poveljstvo nam je zagotovilo dolg počitek (6 tednov) s prošnjo naj moštvo vztraja še 2 dni.

Komaj je prišel polk na oddih v Chieso na Lavaronski planoti, je bil 2. bataljon poklican v varstveno službo pri III. zboru. Dne 31. oktobra je bil ta polk zamenjan, 1. novembra pa bi bil moral ves polk na povelje III. zbora takoj odkorakati na fronto. Povelje se je razglasilo najprej 2. bataljonu in ta se je enoglasno uprl, češ, obljubljen nam je bil daljši počitek, a do sedaj si niti umiti in osušiti nismo mogli. Upor pa se je bil bliskoma razširil po vsem polku. Slovenski častniki smo se posvetovali o položaju, nakar sem polkovniku Venturiju naznanil sledeče:

1. Polka ne spravi nobena sila več na fronto.

2. Zahteva polk in mi slovenski častniki, da nas takoj odpošlejo takoj v domovino — Jugoslavijo.

Polkovnik je to sporočil III. zbornemu poveljstvu, ki je tej zahtevi moralo ugoditi.

Nameravani odhod v domovino.

Dne 2. novembra je polk popolnoma discipliniran odkorakal proti Tridentu in na večer prenočeval v Vigolo Vataro. Slovenski častniki smo imeli posvetovanje, da ukrenemo vse potrebno. Izvedli smo namreč po ovinkih, da se je polkovnik izrazil, da bomo korakali samo do Saturna pod Bolcanom in da bo tamkaj še zopet vpeljal v polk disciplino. Predvsem smo moštvo naročili, naj hrani municijo, zlasti ročne granate. Dne 3. novembra ob 3. uri zjutraj je bilo razglašeno premirje, kljub temu, da je bilo v resnici sklenjeno šele ob 4. uri popoldne isti dan. Zato smo brezskrbno korakali naprej, in sicer od Monte Alto in do Cagnole nad Tridentom, kjer bi morali prenočiti. Ker je polkovna provijantura v Tridentu imela za dva dni provijanta, je del trena odšel ponj v Trident, toda vrnil se je brez provijanta, pa tudi brez orožja, kajti ob 3. uri popoldne so prve laške patrulje prišle v mesto. Vsi laški ujetniki, pa tudi civilisti so se hitro obožili in naše vojake razoroževali in lovili posebno častnike. Ponoči smo poslali kot poizvedovalca v mesto narednika Zupana, ki govori dobro laško. Med tem časom so laške patrulje razoroževale naše vojake tudi že v okolici. Naš polk so se pustili v miru, ker jim je moštvo odgovarjalo, da tu prenočuje jugoslovanski polk. Na podlagi jako neugodnih poročil, ki jih je prinesel narednik Zupan iz mesta, sem se podal s poročnikom Lebenom 4. novembra ob 5. uri zjutraj v mesto kot parlamenterec.

Pogajanja.

V Tridentu sva našla poveljstvo 29. italijanskega armadnega zbora. Pripuščena sva bila najprej k nekemu italijanskemu kapitanu, ki sva mu pojasnila, da stoji polk obožoren in discipliniran v Cagnole in okolici, da se polk smatra za jugoslovanski polk in da se ne bori več za Avstrijo. Vprašala sva ga, če sme polk lahko obožoren preko Laviza nadaljevati svojo pot. Odgovoril mi je, da je to mogoče, da pa ne prevzame nikake odgovornosti. Pripomnil pa je, da je najboljšje, ker je polk jugoslovanski, da pride v Trident, odloži orožje in odstrani nemške častnike in moštvo in da bo vžival izjemno stališče in se z moštvom ne bo ravno kot z vojnimi ujetniki. Nato sva midva zadovoljno odšla.

Ko sva že odhajala, je naju kapitan po ordonanci poklical nazaj. Rekel je, da je stvar prevažna, da bi jo mogel urediti sam in naj zato počakava poveljnika, ki bo odločil. Čakala sva kaki 2. uri, dokler ni prišel neki colonello generalnega štaba z drugimi častniki. Prejšnji kapitan je takoj o zadevi poročal in je naju izpraševal še za nekatere podrobnosti. Potem je dotični kapitan z nekim tenentom pristopil zopet k nama in nam ponovil pogoje, ki nam jih je povedal prej in pripomnil, da se bo bržkone kmalu našla prilika, da odidemo v domovino. Ko nam je še obljubil, da bomo dobili orožje nazaj, nama je dal dotičnega tenenta (poročnika), ki bo šel z nama in polk spremil v Trident. Polk je nato splozil vse zahtevane pogoje in je prejel navodilo, naj koraka v Torbole. Odšli smo nato pod lastnim poveljstvom z vsem trenom in godbo in vkorakali dne 4. novembra v Cadino, kjer smo si s posredovanjem

občinskega tajnika poiskali stanovanje in 5. novembra šli preko Caniga in Arco in prikorakali 6. novembra v Rivo. Od tu naprej je stal polk pod lastnim poveljstvom in se povsem samostojno organiziral. Že med našim pogajanjem so pa močni laški in angleški oddelki razoroževali naš polk. Fantje so pa razbili 1500 pušk in 50 strojnih kušk in tako praznovali god bivšega cesarja.

V Rivi.

Tu se je celemu polku izborno godilo. Moštvo je prebivalo v dveh lepih vojašnicah, častniki pa v vilah. Dobivali smo od laškega »Comando di Presidio« živeža več kot dovolj. Dvakrat so nam hoteli porcijsko zmanjšati, pa obakrat smo se osebno pritožili pri 29. italij. zboru v Tridentu, s katerim smo se pogajali in obakrat nam je šel ta na roko. Toda ti lepi dnevi so kmalu minili in začelo se je trpljenje naših Janezov, ki traja še danes.

Ujetništvo.

Dne 17. decembra po 6 tedenskem bivanju v Rivi pa je prišlo povelje, da mora polk oditi preko Gardskega jezera v Peschiero. Ves tren, t. j. 150 konj z vozi in kuhinjami smo morali izročiti komandi v Rivi, ki nam je dala pismeno potrdilo. Na ladje smo še odkorakali kot svobodni polk z godbo na čelu in spremili so nas laški častniki. Ko pa smo prispeli v Peschiero, nas je obdala močna truma obožorenih laških vojakov. Častniki so bili ločeni od moštva in zaprti v neko poslopje v mestu, moštvo so pa spravili pod šotore na travniku zunaj mesta. Čez dva dni smo korakali mimo Kustoca in Sv. Lucije v Campo Prigionieri v Grezzano pri Villi Franci, kjer se je za nas vse začela žalostna usoda — vojni ujetništvo. Vsi protesti na laško vrhovno poveljstvo niso popolnoma nič zalegli. Za moštvo našega polka so bili najhujši dnevi do sredi januarja. Ker so se pa v Rivi dobro okrepili in popravili, so do takrat vsem naporom in boleznim krepko kljubovali. Pri odhodu častnikov v Južno Italijo, dne 7. januarja so bili že porazdeljeni na delavske stotnije po 400 mož. Ena teh stotnij je že pred nami odšla, druge pa so jim sledile do srede januarja. Na vsak način je bila s tem najstrašnejša doba končana, kajti delavske stotnije so odšle v razne kraje Benečije in Lombardije, kjer kot delavci prejemajo naši fantje več živil in imajo boljše prenočišča. Iz pisma narednika Prelesnika sem izvedel, da laški vojniki in častniki z dotično stotnijo ne stopajo presurovo, pač pa jih civilno prebivalstvo silno sovraži. To bo splošno veljalo za naše moštvo tostran Piave. Onstran Piave v Lombardiji, pa morda tudi civilisti, ki niso izkusili grozote avstrijskega upada oktobra 1917, prijaznejši do njih. Ako se med našim moštvom ne razširijo kakšne nalezljive bolezni in če ujetništvo ne bo trajalo čez poletje, imam upanje, da se bodo naši fantje povečini srečno vrnili domov, ker so vajeni kljubovati vsem neugodam.

Toliko v pojasnilo vsem svojcem naših dragih fantov in mož ljubljanskega jugoslovanskega pešpolka. O grozovitosti našega ujetništva v Grezzano bom poročal prihodnjič obširneje. P. P.

Velikanski shod V. L. S. v Dobrépoljah.

V nedeljo, dne 30. sušca se je vršil v Dobrépoljah v Stihovi dvorani ob velikanski udeležbi ljudstva velikanski shod V. L. S., ki je dokazal, da stranka za časa svetovnega poloma ni le obstala, temveč se izkristalizirala in okrepila, ki je dokazal, da ima V. L. S. v Jugoslaviji bodočnost, ker le ona temelji na pravih krščanskih načelih, in videli smo, da pojde naše ljudstvo v pretežni večini za praporom te stranke, pa ne samo naše, sčasoma tudi hrvaško in srbsko. — Videli smo ta dalekosežni program, v katerega zaupamo, pred katerim nimamo strahu, ker vemo: Ideja mora prodreti, predvsem krščanska, ker edino ta mora biti prava in pravična.

Sklicatelj, jur. France Žužek otvoril s kratkim predgovorom shod, pozdravi navzoče občinstvo, predlaga predsednikom shoda posestnika g. Jos. Petriča iz Zdenскеvasi, podpredsednikom posestnika in župana g. Jos. Zevnika iz Malevasi; tajnikom rez. nadporočnika in posestnika gosp. Jos. Strnada iz Podgorice in odda besedo g. Fr. Kremžarju, ki je jasno in nazorno, kratko in jedrnat oris naš zunanje- in notranjepolitičen položaj ter ugotovil razmerje V. L. S. napram J. D. S. in napram J. S. D. S.

Nato je nastopil viharo pozdravljen naš popularni, priljubljeni in delavni gosp. poslanec Karol Škulj, ki je poudaril, da je S. L. S. v načelih ista kot je bila. Poudaril je pravico duhovnika do politike: Če je duhovnik nima, je nima tudi mesar, ne kmet, ne jurist, saj smo mi prav taki državljani kot oni ljudje, ki hočejo spraviti slov. duhovna iz javnosti, hočejo vzeti ljudstvu naprej vodnike, in nato čredo brez ciljev porabiti v svoje namene. Ko je

naglasil: »Preljubi moji! Preden boste vrgli slovenskega duhovnika iz javnosti in mu odvzeli pravico do politike, tedaj pojdite po naših šolah in uradih ter iztaknite prej oči Antonu Martinu Slomšku, pojdite prej na grob dr. Kreka in prekolnite ga! — tedaj je ljudstvo vstalo v trepetu, s solzami v očeh in priseglo: Nikdar! Ta točka je bila višek shoda. V nadaljnjih izvajanjih se je govornik temeljito pečal z vprašanjem naše valute, vojnega posojila, starostnega zavarovanja, z vprašanjem agrarne reforme, tovarništva, draginje, zdravniškega vprašanja, so socijalnim vprašanjem revnejšega ljudstva in z vprašanjem Jugoslovanske kmetijske zveze (J. K. Z.). Mimogrede je pobil blatenje svoje osebe po liberalcih (Apno, Loški Dom itd. itd.) Ljudstvo ga je poslušalo napeto in mu sledilo z velikim odobravanjem. Na koncu mu je izrazilo na predlog jur. Franceta Žužka iskreno zahvalo za njegovo bogato blagoslovljeno delo za časa vojne ter mu izreklo popolno zaupnico. Velikost shoda naj dokumentirajo sledeče resolucije, ki so bile sprejete enoglasno:

I. Dobrépoljci, zbrani dne 30. sušca 1919 na shodu V. L. S. protestirajo najodločnejše proti okupaciji jugoslovanskega ozemlja po Italijanih in izjavljajo najslabesneje, da ne pripoznajo miru, po katerem bi ostala le ena ped jugoslovanske zemlje v rokah tujcev, naglašajo, da je sporazum in zveza narodov ter trajni mir brez pokvarjene samoodločbe narodov popolnoma nemogoč in apelirajo na vlado kraljevstva SHS v Beogradu, da stori vse korake v dosego tega cilja, ter da ne da jugoslovanskim delegatom na mirovni konferenci v Parizu nikakih tozadevnih popustljivih pooblastil.

II. Pozivljajo vlado v Beogradu, naj nemudoma razpiše volitve v drž. in pokr. veče, ker le na ta način more priti do veljave ljudstvo in načelo ljudovlade. To, kar se godi danes, je absolutizem izza dni stare Avstro-Ogrske. Nar. predstavništvo naj izdela samo demokratičen načrt za konstituantno in volitve. V drugem te korporacije ne pripoznamo, ker je ni volilo ljudstvo.

III. Zahtevamo kategorično, naj vlada za Slovenijo nemudoma in takoj ukrene vse mogoče, da pride v višji šolski svet en zastopnik kmetov in en zastopnik kršč. učiteljstva, ker je pretežna večina slovenske šoloobvezne mladine kršč. kmetijskega stanu. Kako pridemo mi kršč. kmetje do tega, da kot taki ne bi imeli pri najvišji inštanci, ki odloča o šoli in o načinu šolanja, niti zastopstva?

IV. Zahtevamo nujno izpremembo dohodninskega davka v tem zmislu, da se doma porabljeni pridelki ne bodo šteli v dohodke ter da se bodo šteli stroški za obleko, obutal in medicinske potrebe v izdatke.

V. Protestiramo proti davčnemu okroblastvu v Kočevju, ki je šlo tako daleč, da letos ni niti razposlalo napovedeb za dohodnino, marveč je določilo isto po svojih pristranskih »zaupnikom« samo ter razposlalo kmetom jednostavno plačilne naloge s pristavkom, da imajo plačati takoj. To je protipostavno in v nasprotju s tozadevnim dohodninskim zakonom! Naglašamo, da se kaj takega ni zgodilo niti za časa Merkov, Foreggerjev, Verderberjev itd.

VI. Zahtevamo nujno ureditev denarne valute v tem zmislu, da vlada varuje pri tem malega človeka in da denar velikih pade v primeri z malimi neprimerno bolj.

VII. Zahtevamo odločno, da obenem z denarjem padejo tudi cene tovarniškim in drugim produktom.

VIII. Zahtevamo, da vojna posojila malih, dalje občinska, posojilniška in posojila nedoletnih obdržijo isti kurz kakor denar istih po ureditvi valute in da se postopa z imenovanimi popolnoma drugače kakor z negativni, ki so podpisali najmanj 20.000 K. Bogacija te zahteve bi pomenila le grozno povečanje že obstoječega socialnega zla.

IX. Zahtevamo takojšnjo ustanovitev socialnega zavarovanja za starost in onemoglost, da omogočimo tako boljše existenco kmetiskim delavcem in revnejšim slojem.

X. Zahtevamo takojšnjo preureditev zdravniškega vprašanja v tem zmislu, da bodo okrožni zdravniki vsem revnejšim kmetiskim in delavskim slojem brezplačno na razpolago.

XI. Zahtevamo takojšnje podržavljenje dolenskih toplic, ki naj bi bile revnejšim brezplačno, drugim pa po znižani ceni na razpolago.

XII. Zahtevamo podržavljenje vseh velikih obratov, da se onemogoči kapitalizem in velična kupčija.

XIII. Zahtevamo za naše kmetištvo najnega »državnega« in posvetovanja z drugimi državnimi in pridemo do kolikor mogoče velikega in umetnih gnojil, ki

naj imajo za vožnjo po železnicah znižano ceno.

XIV. Zahtevamo takojšnjo premaknitev okrajnega glavarstva iz Kočevja v Ribnico.

XV. Zahtevamo takojšnjo izločitev okr. sodišča Vol. Lašče iz Novega mesta in njega priklopitev k deželnemu sodišču Ljubljana.

XVI. Zahtevamo takojšnjo ustanovitev kmetijske šole v Ribnici, obrtne šole v Sodražici in gospodinske šole v Velikih Laščah.

Te resolucije so jasen dokaz, da so naši ljudje zreli in da se zavedajo velikih dni. Obenem so dokaz, da se ljudstvo zaveda svoje dolžnosti in da ni daleč čas, ko bodo nastopili naši kmetje s takimi zahtevami pred vlado združeni v eni sami organizaciji, v Jugoslovanski kmetijski zvezi. — V delu je naša rešitev, v delu je moč naroda!

Država SHS.

Narodno predstavništvo.

LDU Belgrad, 4. aprila. Današnja seja narodnega predstavništva se je pričela ob pol 10. uri dopoldne. Po prečitanih interpelacij in pozdravov se je prešlo na dnevni red: Debata o prometnih razmerah na železnicah. Prvi govornik posl. Blagojevič je ostro kritikoval razmere na naših železnicah ter zavračal trditve ministra Vuloviča, da bo proga Beograd-Niš že kmalu gotova. Dela napredujejo silno počasi, ker primanjkuje vsega gradiva. Iz Hrvatske so prihajali delavci v obilnem številu, ki so se ponujali za delo na tej progi, a v Beogradu so jih poslali nazaj, ker ni bilo nobene organizacije, ki bi dela vodila. Govornik je poudarjal, da sploh v vodstvu del ni sistema in organizacije. — Nadalje je govoril posl. Kopač, ki je slikal težki položaj slovenskih železničarjev in opozarjal na velike nevarnosti, ki lahko dovedejo do konflikta, ako se ne zadovolji železničarskim zahtevam. Železničarski delavci so razočarani, ker nova država kljub ponovnim obljubam ni zadovoljila njihove potrebe. S tem postopanjem se prometna kriza le povečava. Med slovenskimi železničarji je še sedaj mnogo delavcev, ki delajo za plačo 2 K 40 vin, na dan. Govornik je posebno kritikoval militarizacijo železnic in je navajal konkretne primere vojaškega nasilstva. Zahteve slovenskih železničarjev so minimum na izboljšanje njihovega težkega položaja. — Posl. Pera Jovanović (radikalec) je pripomnil, da železniški minister ni storil vsega, kar bi moral in mogel. Treba je zaprositi pomoči od Amerike, ki ima milijone železniških uslužbencev in neizčrpne zaloge gradiva in ki je dosedaj zaveznikom pomagala z vsem, kar so potrebovali. Min. predsednik Stojan Protić je izjavil nato, da je že na Krfu odredil razne priprave v zadevi prometa in se obrnil na ameriško vlado s prošnjo za pomoč. — Posl. Agatanović (nacionalce) je apeliral na prometnega ministra, naj poskrbi in pravem času, da se pomnožijo železniški vozovi, ker nam železniška proga sama ne pomaga ničesar, ako primanjkuje lokomotiv in vagonov. — Posl. Kostić je opisoval težkoče glede uvedbe prometa v Srbiji, kjer je sovražnik vse uničil. — Železniški minister Vulović je nato razlagal v daljšem govoru težkoče, ki se stavijo vzpostaviti komunikacij, in je očital poslancem, da niso sestavili drugega kakor ostre kritike ne glede na nepotrebne vesti. Pohvalno je poudarjal zasluge železničarjev in obljubil, da bo vlada zadovoljila njihovim zahtevam, ako jih stavijo legalnim putem. Kar se tiče nekorektnega obnašanja armade proti potnikom, je izjavil minister, da dosedaj še ni prejel nobene pritožbe in da se tudi v listih ni pisalo o takih primerih. (Opozicijski poslanci kažejo ministru po cenzuri pobeljene članke listov.) V zaključku svojega govora je konstatiral minister, da promet v največji meri otežujejo tudi mažarski delavci. — Končno se je interpelant dr. Pestotnik zahvalil ministru za pojasnila. — Predsednik je nato sejo zaključil. Prihodnja seja bo jutri ob 9. uri dopoldne.

Promet med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo ustavljen.

LDU Dunaj, 5. aprila. (ČTU) »Neues Wiener Journal« poroča, da je ves poštini, brzojavni in telefonični promet Jugoslavije z Nemško Avstrijo, izven države brzojavke in državne pogovore, ustavljen.

Mirovni povelje.

LDU Amsterdam, 5. aprila. (Dun KU) Listu »Algemeen Handelsblad« se poroča iz Zariza: Svet četvorice se je počasi zbiral z jadranskim vprašanjem, iz česar se da sklepati, da bodo želje Italije, ki zahteva, da se določijo njene meje istočasno z mejami Francije, izpolnjene. Francozi stojijo na stališču, da se morajo brezpogojno držati Italijanom dane obljube, katere vsebuje londonska pogodba. Zdi se, da so tudi Angleži istega mnenja. Wilson se pa pro-

tivl nekaterim zahtevam Italije, ker stoji na stališču svojih 14 točk. Jadransko vprašanje je menda najtežji problem, ki ga ima rešiti mirovna konferenca.

Wilson zbolel.

LDU Pariz, 5. aprila. (Dun KU) Agence Havas poroča: Predsednik Wilson se je prehladil. Zdelo se je, da mu bo treba počivati le en dan, sedaj pa se je pokazalo, da je bolezen resnejša. Wilson mora biti v postelji; noč je prebil dobro. V svetu četvorice ga bo zastopal polkovnik House. Svet se bo shajal v stanovanju Wilsonovem, kjer ga bodo mogli v nujnih primerih vprašati za svet.

Dogovor med Erzbergerjem in Fochom.

LDU Berlin, 4. aprila. (Dun KU) Wolffov urad poroča: Komisija za premirje objavlja: Državni minister Erzberger in maršal Foch sta danes v Spaau podpisala pogodbo glede prehoda poljskih čet skozi nemško ozemlje. Pomen te pogodbe je v tem, da se čete ne izkrcajo v Gdanskem. Preden je minister Erzberger podpisal protokol, je izjavil, da se mnenje entente o členu 16. pogodbe za premirje z dne 11. novembra 1918, po katerem ima Nemčija dolžnost, dovoliti tudi četam generala Hallerja prehod preko Gdanskega skozi Poljsko, ne ujema z mnenjem nemške vlade. Razen tega je maršal Foch obljubil Erzbergerju, da bo, ker ni kompetenten za plovstvo, priporočil angleškemu paroplovnim oblastem, dovoliti nemškemu paroplovstvu ob obalah svobodno vožnjo, dokler traja prehod čet.

Revolucija v Monakovem.

LDU Berlin, 5. aprila. (Dun KU) »Vossische Zeitung« poroča iz Monakovega: Revolucionarni svet je imel sejo vso noč in je baje sklenil aretirati vse vodilne osebnosti meščanstva in časopisja. Tudi vojno ministrstvo so zasedle čete sveta. Kaj pravzaprav sveti nameravajo, proizhaja iz poročila o političnem položaju, katero je predložil član vojaškega sveta Klingelhöfer. Poročevalec zahteva, da obdrži dosedanje ministrstvo sposobnost za delo in da ostane na krmilu tudi nadalje. Republika svetov naj se proklamira brez vsakega krvoprelitja in brez vsake prenaplne in brezobzirne socializacije. Naloga takozvanih obratnih svetov in odborov nastavljenecv bo, skrbeti za to, da ostane ljudsko premoženje neokrnjeno in da bo vedno preskrbljeno za priložnost dela. Slovesno razglasitev republike svetov bo spremljala splošna stavka, ki bo obsegala vso Bavarsko. Dan razglasitve republike svetov naj se proslavi kot narodni praznik. Pričakovati je, da se strnejo tekom današnjega dne vse tri socialistične stranke v enotno fronto. »Lokalanzeiger« javlja iz Monakovega: Računa se, da bo republika svetov razglašena najkasneje do ponedeljka.

Bolgari slede Mažarom?

LDU Pariz, 5. aprila. (Brezlično.) Kakor poročajo iz Berna, protestira rumunsko časopisje proti izjavi načelnika boljševiške vlade v Budimpešti, ki je trdil, da se Ogrska ne nahaja v vojni z entento. Namen takih izjav je, uspraviti pozornost zaveznikov in pridobiti čas za organizacijo močnejše rdeče armade. Vest, ki prihaja iz Zofije, so precej vznemirljive. Zdi se, da hočejo Bolgari posnemati mažarski zgled.

Pomanjkanje papirja na Ogrskem.

LDU Budimpešta, 4. aprila. (ČTU) Pomanjkanje papirja za časopisje je tako občutno postalo, da bodo morali tiskarne, ako si v najkrajšem času ne dobavijo večje množine rotacijskega papirja, ustaviti izdajanje listov. Vlada svetov se trudi, da dobi potom kompenzacijskih pogajanj od Nemške Avstrije papir.

Kolonija nemško-avstrijskih častnikov.

LDU Dunaj, 5. aprila. (ČTU) Državni podtajnik dr. Weiss je imel včeraj popoldne razgovor s francoskim poslanikom Allizejem. Naprosil ga je, naj podpira drž. urad za vojne stvari v poslih izseljevanja nemško-avstrijskih častnikov, ki nameravajo ustanoviti v Argentini kolonijo. Ako se zadeva ugodno reši, se bo zasedaj približno 700 častnikov izselilo v Argentino in ondi nastanilo. Pozneje jim bodo še druge skupine sledile.

Poletni čas.

LDU Dunaj, 5. aprila. (ČTU) Z ozirom na to, da bo poletni čas uveden v Nemčiji šele pozneje, je sklenila nemško-avstrijska vlada preložiti pričetek poletnega časa na 28. t. m.

Italija v Orientu.

LDU Milan, 5. aprila. (Brezlično.) Listi pišejo obširno o izkrcanju italijanskih čet v Adaliji in povdarjajo, da prihajajo italijanski mornarji kot pionirji civilizacije na maloazijsko obalo. Krivavi izgledi v Adaliji niso mogli pustiti Italije indiferentne, zlasti ko se je pojavilo tudi razbojniško četo vanje. Aspiracije, katere zasleduje Italija v

adalijskem zalivu in še bolj v Anatoliji, bodo zadovoljile njenim potrebam ter ustvarile mednarodno ravnotežje, pa tudi utrdile položaj Italije kot sredozemske vesile. Italijanske čete so se izkrcale v Adaliji s političnim mandatom; preskrbljene so z obilnim sanitetnim in vojnim materialom.

LDU Milan, 5. aprila. (Brezlično.) Italijanska eskadra, sestojeca iz nadread-noughtov »Andrea Doria«, »Cavour« in »Giulio Cesare«, bo priplula v kratkem v Toulon in obišče morebiti tudi Malto. Italija bo prispevala z živili in ladijskim prostorom k prehrani balkanskih držav. V to svrhu je odpotovala iz Barija ameriška misija, katere član je tudi italijanski general Bodrero, in bo proučila prehranjevalne razmere v balkanskih državah.

Za ljudsko zdravje.

LDU Lyon, 5. aprila. (Brezlično.) Iz Cannese javljajo: V Cannesu se je sestala mednarodna konferenca učenjakov, ki se bavi z vsemi problemi ljudskega zdravja, kakor tudi z vprašanjem, kako naj vlada skrbi za ljudsko zdravje v svoji državi.

Politične novice.

— Kdo je kriv boljševizma? Boljševizma pri nas ni, toda celjska »Nova Doba« ga je vendar staknila. Ona tudi ve, kdo ga je kriv, in opisuje krivce tako-le: »Ali vse naše učiteljstvo s polno resnostjo pojmuje in vrši zahtevo naše državnosti, da vcepilja mladini ljubezen do naše narodne vladarske rodbine, kakor je to — prisiljeno — delalo za Habsburgovce? In naša duhovščina, ki ima prelepó priliko, da raz lece poučuje ljudstvo v tem smislu? Naj se ne izgovarja, da je to politika, ki ne spada na leco. Če spada tja svačenje pred časopisi drugih strank (kakor nam to z mnogih strani poročajo), gotovo temu bolj spada na leco navajanje ljudstva k ljubezni do naših bratov Srbov in do naše narodne vladarske rodbine. In če so mogli poprej vpletati pri litanijskih molitvah za habsburške propalce, zakaj zdaj ne bi mogli in smeli moliti za našega kralja Petra I.? Namesto tega pa nam prihajajo iz nešteti krajev poročila, da nekateri, hvalabogu ne večina, — zvesti postopanju svojega knezoškofa v Mariboru — na tihem naravnost rovaajo proti naši edinstvenosti in naši vladarski rodbini, da nespoštljivo govore o Srbih in dinastiji, da se zaničljivo muzejajo in posmejujejo ter oddajajo dvoumne izjave.« Mi sicer ne mislimo, da je mogoče boljševizmo ugnati s tako cenanim sredstvom, kot je gojitev dinastičnih čuvstev, a če »Nova Doba« misli tako, naj misli. Pojasniti ji moramo druge stvari. Najprej naj se zaveda, da nima duhovništva nič predpisovati, niti kaj naj govori v cerkvi, niti za koga naj moli. Kdor politizira na propovednici, je kriv in odgovoren svoji cerkveni oblasti, katere bo znala vzdržati disciplino in spoštovanje pred svojimi predpisi tudi brez »Nove Dobe«. Cerkev ima odločevati, kaj spada na leco in kaj ne, pa ne vsakokratno uredništvo v Celju. Kar se tiče javnih molitev za vladarja, je to zadeva, ki se more urediti le potem konkerdata in mi resno dvomimo, ali bi bil Rim voljan sklepiti konkordat s celjskimi žurnalisti. Obdolžitve rovanja proti državi bo znala štajerska duhovščina primerno zavrniti. Če »Nova Doba« koga ve, ki ruje proti državi, naj ga naznani sodišču; ako pa sumniči kar križem, je to sramotno prilizovanje navzgor: »Glejte nas, zveste in pridne podložnike, ne pozabite na nas! Vse to policijsko, denuncianstvo, javno ponujanje svoje zvestobe in pohlebo po visokem priznanju je popolna dediščina stare dobe v »Novi dobi«. Za svojo zvestobo so štajerski duhovniki bili z blatom obmetavani, opljuvani, tukljenjeni in so sedeli v ječah, seveda takrat, ko pogumna in zvesta »Nova Doba« še ni izhajala.

— Nemške vabe in slovenske žene. Na hujskajoče letake ki jih mečejo na štajerskem nemški letalci, piše v zadnjem »Slov. Gospodaru« slovenska žena iz ptujskega okraja tako-le: »To pa že ni res. Vsa za silo preproste hrane imamo, sladkorja, petroleja, kave, obleke, železa in drugih reči pa nam Nemci tudi v vojnem času niso dali. In kako se jim godi v Nemški Avstriji? V Gradcu že od decembra niso dobili sladkorja, stradajo pa Nemci tako, da kar poka. Naše rodovitne slovenske kraje bi Nemci radi priklopili k Nemški Avstriji, da bi imeli našemu kmetu kaj odvzeti. Slovenci dobro vemo, kako so nam Nemci praznili hleve in vlačili naše prideleke v Nemško Avstrijo ter nam za to dali ničvredni papir. Lepa hvala za take dobrote. Delati, dajati in plačevati, te pravice smo imeli. Vedno so vohunili po naših shrambah, za naše zahteve in prošnje pa so imeli gluha ušesa. Naše moze, sinove in brate, sploh najboljši moški rod so nam Nemci v svetovni vojski ugonobili in pomorili. Sedaj pa bi še naj zopet naši moze prosili, da sprejme Nemška Avstrija naše lepe slovenske kraje pod svoje okrilje! Telega me slovenske žene in dekleta ne dovolimo za nobeno ceno! Če pride čas, da se nas bo v obmejnih okrajih vprašalo, kam

hočemo spadati, pustile bomo Slovenke hišo, gospodinjstvo, moze in otroke ter bomo šle kot apostolke od hiše do hiše in bomo slovenski rod poučile, da je edina naša rešitev iz slabega gospodarskega položaja Jugoslavija! Če bi pa kak moški ne hotel iti z nami, pa mu že naprej povemo, naj se takoj pobere z naše zemlje in naj gre stradati v lačenbergarjo. Me Slovenke pa smo tudi pripravljene z orožjem v roki braniti svojo domovino.«

— Meje ustave. V »Epohi« priobčuje Marko Novaković, okr. načelnik, uvodnik pod gornjim naslovom. Med drugim piše: Ustava ne sme favorizirati posameznih slojev in zato je pogrešno, v ustavi jamčiti za izplačilo plač, dnevnic, določiti število službenih let za dosego pokojninske pravice samo za poedine funkcije nekaterih izvršilnih oblasti, niti ustava ne sme podajati podrobnosti o osebnih svobodi in kako se le-ta štiti, kajti o vsem tem naj odločajo posebni zakoni. Ustava bi morala obsegati samo splošne norme, načelne odredbe, ki bi bile dolgotrajne in stalne, ki se ne bi često menjale. Kajti ustava se ne sklepa samo za vsakokratni naraščaj, marveč za pokolenja; za njeno izpremembo se zahtevajo oblike, ki so zapleteneje nego oblike, ki so potrebne za izpremembo navadnega zakona. Državno življenje je gibljivo in se mora pogosto prilagajevati novim razmeram in potrebam, kar se vrši potom zakonov, ki se morejo menjati vsakikrat, kadar se hoče, kadar je treba; ustava pa bodi temelj, na katerem bo počivalo celo državno življenje. Ustava ni treba, da bi bila preveč podrobna, imeti mora svoje meje, ne sme biti ovira razvoju državnega organizma, ne sme do skrupuloznosti vezati roke zakonodavcu, ko uravnava slučaje in potrebe, ki se morajo urediti potom zakonov iz je njihova rešitev nujna. Ustava ne sme popolnoma omejit zakonodajnega telesa v njegovi akciji, kakor na drugi strani zakonodajno telo ne sme iti preko mej, ki mu jih je postavila ustava.

— Česa nam je najbolj treba. Sušaske »Primorske Novine« razpravljajo v daljšem članku o današnjem položaju in pišejo med drugim: »Ne dvomimo, da se je od 29. oktobra lanskega leta veliko storilo; toda z organiziranim, smotnim delom, ki morada komu radi osebnih ambicij ne bi bil prijel, bi se bilo dalo storiti marsikaj več in boljše. Povedati razloge in globje nagibe tega zastoja bi bilo nedvomno zelo interesantno in aktužno, toda mislimo, da bi to v sedanjem, itak motnem in neznoznem političnem ozračju delovalo desolatio in nevarno. Zadoljujemo se z ustanovitvijo dejstva, da je delo od časa našega osvobođenja nedostavno, a v mnogočem tudi negativno.« Nato preide članek na potrebno pozitivno delo in nadaljuje: »Ali svet ne bi čisto drugače govoril z nami, ako bi bili po zgledu Nemčije že sklicali ustavotvorno skupščino in postavili čvrste in neporušne temelje novi državni zgradbi? Narod, pričakujoč svobode, ni čakal na kaj idealnega, abstraktnega, narod je pričakoval, da mu bo svoboda prinesla materialno, čisto in samo materialno olajšavo. Teoretičnih in modroslovnih razprav narod ne razume in ne mara. Torej kaj? Treba je, da državo čim prej uredimo, a v to je pa treba nečmahne, močne suverene avtoritete. A to je in more biti samo narod. Samo iz njega more in sme iziti ustava, temelj naše države. Samo svobodno izvoljeni in ne optirani narodni poslanci morejo urediti naš kaos. Priprčani smo, da vse naše stranke hočejo edinstveno kraljevino SHS. Naj tore vse naše stranke jasno, odkrito in odločno izjavijo, kakšno hočejo imeti to našo kraljevino ter naj stopijo v volitve, pred narod. A narod naj odloči.«

— Gustav Hervé v italijanski službi. Po belgrajski »Epohi« posnemamo: »La Victoire« od dne 22. marca priobčuje članek Gustava Hervé-ja, glasovitega francoskega častnika. Članek obravnava naš spor z Italijo v jadranskem vprašanju. V vseh jugoslovanskih krogih na Francoskem je vzbudil ta članek gnus in ogorčenje. Dosedaj je veljalo mnenje, da je Hervé pravno visoko stoječ človek, in sicer je veljalo o njem to mnenje tudi tedaj, ko je stal v skrajni opoziciji Z gornjim člankom je pa padel Hervé na nivo propadlega človeka. V njem se obrača na Italijo in poziva kulturni romanski svet, naj reši celo Dalmacijo Jugoslovancem, o katerih govori kakor o barbarih ter posebno napada Hrvate; pravi, da bi bilo poniževalno, ako bi romanska, italijanska deca pripadla Jugoslovancem! Ta članek Gustava Hervé-ja je vzbudil veliko pozornost, ker je očito, da je od Italijanov podkupljen.

— Spor med Leninom in Trockim. »Manchester Guardian« prinaša o sporu med boljševiki to sliko: Boljševizem je postal babilonski stolp. Na eni strani Trocki, Bukarin in Zinovjev, na drugi Ljening, Čičerin in ostali. Prvi hočejo izvesti občno revolucijo, drugi ne verujejo, da se more ta revolucija izvesti v bližnji bodočnosti. Trocki in njegovi somišljeniki nastopajo proti vsemu svetu, a Ljening in Čičerin mi-

slita na usodo, ki je zadela nemškega cesarja, ki se je hotel tudi bojevati proti vsemu svetu, a je sedaj zaprt v Holandiji. Ljenu in Čičerina se hočeta spraviti z Evropo, plačati dolge entente ter ji dati koncesije. To hočejo izvršiti tudi zaradi tega, ker so kmetje postali nezadovoljni. Ljenu in Trocki sta prišla do oblasti samo zaradi tega, ker sta obetala kmetom zemlje. Hotel so dati vsakemu kmetu toliko zemlje, kolikor je more obdelati. To je bil glavni vzrok neuspeha socializacije. Namesto da so socializirali zemljo, in vzeli privatno posest, so storili samo to, da o na mestu ene vrste privatnih lastnikov ustvarili drugo. Ljenu se hoče zediniti z manjševiki, ki so umerjeni v svojih zahtevah. Trocki pa je imperijalist socializma. Toda njegov imperijalizem se začneja rušiti. Dokler je bila vojska sestavljena od prostovoljcev, je mogel računati nanjo, a danes, ko je moral vpeljati obvezno službo, se je položaj izpremenil. Če bi bili kmetje sigurni, da bi jim s padcem bolševizma ne vzeli zemlje, prvi bi se navalili na bolševizem.

Dnevne novice.

— O političnih preganjanjih. Deželna vlada rabi natančne podatke o obsegu političnega preganjanja v avstrijski dobi. Pod izrazom politično preganjanje je razumeti vsako zatiranje, ki ga je prejšnja državna oblast po svojih organih izvajala proti sedanjemu državljanu kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev vsled njegovega narodnostnega ali pa vsled njegovega državno-političnega mišljenja in delovanja. V ta namen bodo v prihodnjih dveh tednih zbirala okrajna glavarstva, politične ekspoziture in mestni magistrati potrebne podatke. Občinstvo se vabi, da z vestnim sodelovanjem omogoči čim popolnejšo sliko o političnem preganjanju. Podatke o v tujini bivajočih preganjancih sprejema mestni magistrat v Ljubljani. Pri tem se pripominja, da ta zadeva ni v nikaki zvezi s prejšnjo akcijo za oškodovanje političnih preganjancev potom naše delegacije v Parizu, temveč je to zbiranje statističnega materiala, ki se bo ob danih prilikah uradno uporabljal.

— Dr. Ilešič je bil imenovan za rednega profesorja na stolici za slovenski jezik na zagrebškem vseučilišču.

— »Velike Uplje«. — Ne smešite se vendar! Pišejo nam, in to po vsej pravici: Včeraj sem bil na Dolenskem. Na postaji Grosuplje se v resnici blišči novi napis »Velike Uplje«. Kdo pa se je vendar pralavil s tem narodnim činom?! Oprostitel! Difficile est satyram non scribere. Težko je ne smejeti se nad nesmisli. Nekdo, ki ve, da se pravi »gross« slovensko »velike«, je zavohal v besedi »Grosuplje« nemško nevarnost. V resnici pa nimajo nedolžne Grosuplje z nemškim »gross« prav nič opraviti. Nisem sicer etimolog, da bi znal razluščiti korén besede Grosuplje, a že malce jezikovnega čuta pové, da je beseda poštena Slovenka, in da jo je treba ločiti ne Gros-uplje ampak Gro-suplje. Če hočete v vsakem zlogu, ki je nekoliko podoben kakim nemški besedi, videti nemščino, boste tudi morali namesto Radoljca pisati »Kolesna oljica«, Domžale »Stolne ali« in Preserje »Stiskalne erje«. Kdo se ne smeja?! Pa ne le v korenu, tudi v končnici je debela napaka. Kajti ne govore: na Grosupljah, ampak na Grosupljem. Vsak drugošolec mora take reči vedeti. Kaj nima železniška uprava nobenega človeka, ki bi imel malo jezikovnega znanja. Če so železniški jezikoslovci tukaj ustrelili takega kozla, potem ne moremo zaupati, da so tudi druge postaje prav »krščene«. — Ker slišimo, da so Grosupljenci zelo nevoljni nad to potvoro in so se že pismo pritožili, pa nič ne pomaga, zato energično zahtevamo, da se ta neumnost odpravi. Ne blamirajte se pred vsem svetom!

— Plačo odvetniškim kandidatom, ki so v sodni praksi, zahteva neki tukajšnji dnevnik. To zahtevo smo že parkrat čitali, a nihče izmed poklicanih se nezmeni, da ta krivica do neba vpije. Ali se res med poklicanimi nihče ne nahaja, ki bi imel razumevanje za položaj odvetniških kandidatov? Ali jim je ta stan tako tuj? Država, ki bi morala dajati zasebnim podjetjem zgled pravičnosti, pušča danes svoje mlajše uradnike, da navzlic večletnemu garanju strdajo. A ne le to, od odvetniških kandidatov zahteva celo, da ji zastoj služijo eno leto. To ni krivica, razumljiva iz težavnega položaja, v katerem se nahajamo, nego smotreno, hladnokrvno izkoriščanje. Kje so gg. odvetniki? Če so si osnovali posebno organizacijo vseh, ki so bili v vojsko vpoklicani in če se nikakor ne upirajo nameri, da bodo še posebej zato oškodovani, da so po večini vendarle brez življenjske nevarnosti prebili zadnja težka leta, potem bi se vendar le lahko zavzeli tudi za svoje bodoče kolege. Vlada se gotovo ne bo branila, da plača svoje delavce. Če se je v Belgradu s tako vnelo zavzela za ureditev uradniških plač, bo vendar iz isto vnelo popravila krivice v lastnem delokrogu, kjer to more. In to se lahko zgodi.

— Uredništvo vojnega albuma prejšnjega pešpolka št. 87 plača vsem naročnikom albuma vplačane vsote nazaj. Zneski, ki ne bodo zahtevani od dne razglasenja v dobi šestih mesecev, pripadejo invalidnemu fondu celjskega pešpolka.

— Cement za obrtnike vseh strokov skušal preskrbeti Urad za pospeševanje obrti. Reflektanti na takoj prigrisajo svoja naročila za najbližjo dobo in prihodnjo sezono sploh. Navedejo naj, koliko delavcev da zaposlujejo sedaj v svojih obratih in koliko jih bodo e nastavili, ker najbrže ne bo mogoče vseh zahtev pokriti. Manjša množina deloma pokvarjenega cementa je na razpolago med demobilizacijskim blagom. Kdor želi dobiti ta cement naj sporoči obvezno naročilo. Cement se bo zaračunal po 15 kron 100 kg v papirnatih vrečah in je pogoj, da vzame vsak naročnik cement od kraja kakor odkazan, vsak tudi nekaj slabšega. Ta cement se bo oddajal iz skladišča na predkolodvoru v Dravljah in bo moral oskrbeti odvoz vsak sam.

— Razredna loterija. Žrebanje 5. razreda 11. loterije traja od 9. aprila do 8. maja t. l. Cene srečk so: 1/1 200 K, 1/2 100 K, 1/4 50 K, 1/8 25 K. Srečke prodaja Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Celju, Celovcu in Mariboru.

— Zalostna senzacija. Zagrebška »Narodna Politika« piše pod naslovom: »Venerična kuga na liceju in državnem učiteljskišču?« S to strašno, a skoraj neverjetno vestjo o gornjih državnih zavodih v Zagrebu se je nedavno počela v »Jutarnjem Listu« Zofka Kveder-Demetrovič, a nato je objavil fatalne podatke o tem dr. Dane Trbojevič. Odkritje je povzročilo tak škandal, kakršnega Zagreb oddavna ni videl. Da bi bila stvar še zapletenejša, je dr. Trbojevič dementiral, da bi bil avtor članka, ki je pisan z velikim poznavanjem predmeta, in ravnotako zanikajo ravnateljstva teh zavodov, da bi bile njihove učenke tako pokvarjene. List zaključuje, da se v kratkem povrne na to žalostno stvar.

Ljubljanske novice.

IZBOLJŠANJE LJUBLJANSKEMU TOBAČNEMU DELAVSTVU.

Minister Gostinčar brzojavlja danes iz Belgrada: Zahtevam tobačnega delavstva je ugodeno.

Ij Krekova prosveta priredi danes ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih v Alojzijevešču predavanje. Ker bo predavanje za današnje čase važno, se vabite k obilni udeležbi.

Ij Na shod upokojenega delavstva tobačne tovarne ste vabljani vsi prizadeti. Določile se bodo vaše zahteve. Shod se vrši v sredo, 9. t. m. točno ob 3. uri pop. v prostorih »Krekove prosvete«, Poljanska cesta, Alojzevišče (spodaj, levo).

Ij Seja občinskih svetnikov S. L. S. se vrši v ponedeljek, t. j. 7. aprila ob pol 8. uri zvečer v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Prosi se, da se vsi občinski svetniki seje gotovo udeležijo.

Ij Uradne ure pri finančnem poverjeništvu. Finančni uradnik nam piše: Pri poverjeništvu za finance delajo nekateri krogi, menda pač nimajo drugega dela, na to, da bi se sedanje uradne ure od 8. do 2. pop. spremenile od 8. do 1. in od 3. do 6. Čudna namera! Namesto da bi se uradništvo v težkem boju za obstanek pustilo pri miru, če se mu že noče pomagati, se ga pa še šikanira s takimi namerami. Delavcu se je znižal delovni čas od 10 na 8 ur, pri nas naj se pa podaljša. Če se gotovi gospodje popoldne dolgočasijo doma in hodijo večkrat zato v urad, naj le hodijo; pri miru naj pa pustijo drugo uradništvo, ki mora popoldne na ta ali oni način skrbeti za svoje drage. Tudi to je delo za državo. Priden uradnik itak delo čez ure, če ima delo; malomaren pa tudi pri spremenjenih urah ne bo več delal. Nekateri uradniki imajo daleč do doma; kdo more od njih zahtevati, da naj dolgo pot napravijo dnevno štirikrat. Našo vlado pa prosimo, da pri vseh uradih vpelje uradne ure od 8. do 2. ure, kar se je pri denarnih zavodih že zgodilo.

Ij Prememba imena. Deželna vlada za Slovenijo je dovolila gosp. Franu Gerstenmayerju, višjemu finančnemu svetniku in njegovi rodbini spremembo imena Gerstenmayer v Bajič.

Ij »Vnovčevalnica za živino in mast« v Ljubljani se nahaja od ponedeljka, dne 7. aprila t. l. v poslopju deželne vlade, II. nadstropje, trakt Erjavčeva ulica in Bleiweisova cesta.

Vestnik S. K. S. Z.

* Kat. izobraževalno in podporno društvo v Domžalah vabi k predstavi v nedeljo, dne 6. aprila 1919 ob pol 4. uri popoldne v Društvenem domu. Spored: 1. A. Foerster: »Pesem koroskih Slovencev«, moški zbor. 2. M. Vilhar: »Slavjanske«, moški zbor. 3. F. Ferjančič: »Šivilja«, ženski zbor. 4. F. Ferjančič: »Me smo deklice vesele«, ženski zbor. 5. H. Sattner: »Opomin k petju«, mešan zbor. 6. Govor. 7. S. Gregorčič: »V nepeljnični noči«, deklama-

cija. 8. Dr. L. Lenard: Dekla božja, Drama v 4 dejanjih. 9. Dr. J. Valjavec: Satan. Dramatičen prizor. Vstopnina: Sedeži I. vrste 3 K, II. vrste 2 K, stojšče 1 K.

Prosveta.

pr Ljudski oder v Ljubljani uprizori danes ob 7. uri zvečer v Ljudskem domu Ant. Medvedovo žaloigro: »Za pravdo in srce«. Vstopnice se dobe v predprodaji danes dopoldne od 10. do 12. ure in zvečer od 6. ure naprej pri blagajni.

pr Slovenska drama Melly Rozler. Komedija. Premiera dne 4. aprila 1919. Veseloligra boljsega kova, živahen in salonski dialog, semtertja celo duhovit. Fabula saj malo verjetna, situacijska kronika nepretirana. Publika zadovoljna, aplavz bogat; tempo prepočasen, režija premalo izdelana. Nelly, Albert in Clémence (Bukšekova, Danilo, Vera) prav dobri. Garvasova, Rakarjeva, Plut in Drenovec povoljni. Marjanovičeva (Valentina) elegantna, Železnik (François) istotako. Gledišče je bilo polno. Več nimamo poročati, kot to, da smo doživeli v enem mesecu že tretjo veseloigro. A. R.

Zagrebška borza.

LDU Zagreb, 5. aprila. Zaključni kurzi na današnji borzi:

	Donar	Blago
Banka za trg, obrt in industrijo	430	445
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, nove delnice	505	515
Hrvatska eskomptna banka	1405	1440
Jadranska banka, nove	840	—
stare	—	910
Eskomptna in men. banka, Brod nove delnice	—	—
Hrvatska kreditna banka	—	—
nove	865	900
Narodna banka Zagreb	—	435
Obrtna banka	230	—
Poljedelstva banka nove	100	103
Prva hrvatska hranilnica, stare	—	9150
Rečka pučka banka	305	216
Zemaljska banka	693	708
Hipotekarna banka, Zagreb	—	—
Narodna banka, brez kupona	—	—
Obrtna banka, zadnja emisija, stare	—	—
Sladkorna tovarna, Osijek	—	—
4 1/2% založnice hipotekarne banke	121	—
4 1/2% založnice zemaljske banke	121	—
4 1/2% založnice I. hrv. hranilnice	121	—

Nalovelje.

DR. KOROŠEC SE JE ENERGIČNO LOTIL PREHRANE!

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 5. aprila. Minister za prehrano dr. Korošec je razdelil med bedno in siromašno belgrajsko prebivalstvo brezplačno večje množine živeža.

Novi minister bo energično delal na to, da se odpravi verižna kupčija ter da se odstranijo vse zapreke v prometu. V ta namen bo proglasil ostre odredbe. Visoke cene živeža se bodo znižale na ta način, da bo vlada sama v aprovizacijah prodajala po znižanih cenah. Vsakdo bo mogel kontrolirati to poslovanje, tako da bomo za svoje potrebe imeli na svoji zemlji dovolj hrane.

Nujna potreba pa je, da se odstranijo prometne ovire, radi katerih rastejo cene živilom.

Belgrad, 5. aprila. Danes je minister prehrane dr. Korošec odpotoval v Novi Sad radi prehrane.

MINISTER GOSTINČAR PREVZEL POSLE.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 5. aprila. Včeraj je minister za socialno politiko Gostinčar prevzel od bivšega ministra Korača vse posle. Novi minister, ki uživa pri vseh političnih strankah radi svojega socialnega delovanja velik ugled, bo nadaljeval delo svojega prednika ter bo takoj predložil parlamentu načrte za nove socialne reforme.

PARLAMENTARNO DELO.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 5. aprila. Parlamentarno delo se je ustalilo in teče sedaj redno. Povoljna rešitev ministrske krize je razbistrila položaj in ojačila stališče kabineta, ki mu raste ugled na znotraj in zunaj.

Belgrad, 5. aprila. V parlamentarnih sejah od 4. dalje predsedujeta dr. Ribar in dr. Jankovič.

ZE ZOPET BREZVESTNE LAŽI O »LJUBLJANSKEM DOGODKU«.

Reka, 5. aprila. (P. P.) — Orlandova »Epoca« v Rimu poroča z Dunaja dne 31. marca: Iz Ljubljane poročajo, da je medzavezniška komisija pod predsedstvom generala Segre končala svoje delo in dala Italiji popolno zadoščenje s tem, da je sklenila uradno vrnitev italijanske komisije, ki bo nadaljevala prekinjena dela s sodelovanjem oblasti. General Smiljanč, poveljnik divizije ki je ukazal majorju De Giorgisu zapustiti mesto, je bil kaznovan z ukorinim pismom, katerega prepis je prejela tudi slovenska Narodna vlada. Pravijo, da je general Smiljanč prošil za takojšnjo premostitev. — Glede dogodka v Mariboru je sklenila komisija, da italijanska častnika, ki sta orekla nalog zapustiti mesto, nadalju-

jeta varstvo in delovanje, dokler ne b končano.

TRŽASKI MESTNI ZASTOP — Odstopili

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Reka, 5. aprila. Sem je došla vest, di je odstopil celokupni mestni zastop mest Trst. S tem je nastopila v mestni uprav velevažna kriza, ki italijanskim oblastem povzroča izredne skrbi.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

LDU Belgrad, 5. aprila. V današnji sej Narodnega predstavništva je odgovarjal ministrski predsednik Protić Stojan v ob širnem govoru na interpelacijo poslanci dr. Novaka glede takozvanih ljubljanskih in zaloških dogodkov. Ministrski predsednik Protić je na podlagi natančnih podatkov dokazal, kako so vsa italijanska očita na popolnoma neutemeljena.

KAKE POGOJE BI BILA DIKTIRALA ZMAGOVITA NEMČIJA?

LDU Lyon, 5. aprila. (Brezlično.) Zastopnik Monakova, Landauer, je imel pr prosilavi, ki se je vršila v spomin Kurta Eisnerja, govor, v katerem je izjavil, da se nahaja v njegovih rokah prepis jako važnega dokumenta iz meseca decembra 1914. Ta listina izvira iz visoke politične osebnosti, ki igra še danes veliko vlogo v vladi. Dokument določa za primer, da bi Nemci izšli iz vojske kot zmagovalci, nastopne mirovne pogoje: Aneksija Belgije in Normandije, aneksija angleško-normanskih otokov, katere bi morala odstopiti Velika Britanija, dalje aneksija približno vsega onega ozemlja, na katerem so se po zneje stvorile razne ruske obmejne države. Nemčija bi se preobrazila v mogočej kolonialni imperij s stručenim in zaokroženim ozemljem. Vojna odškodnina, katere bi zahtevala Nemčija, bi morala biti take visoka, da ne bi pokrivala samo izdatkov prvih mesecev vojne, to je približno 10 milijard mark, ampak tudi skupno vsoto vseh nemških državnih dolgov.

ČETVORICA KONFERIRA?

LDU Pariz, 4. aprila. (Dun KU) Orlando, Lloyd George, Clemenceau in polkovnik House so se ob treh popoldne se stali v vojnem ministrstvu h konferenci ki je trajala do sedmih zvečer.

RAZBURJENJE MED POLJAKI.

LDU Poznanj, 5. aprila. (Dun KU.) Spričo vesti, da luke gdanske ne bodo priznali Poljakom in da ostane zapadna Prusija še nadalje pruska, se je polotila prebivalstva v Poznanju velika razburjenost. Pred mestno hišo se je zbrala ogromna množica; imeli so protestne govore.

UVOZ RIB V NEMČIJO.

LDU Hamburg, 5. aprila. (Dun KU.) Tolpe, broječe več kakor tisoč oseb, so na altonskem ribjem trgu ustavile vsak voz ki se je pripeljal iz trznice, in ga oropale. Množica je razdelila ribe med sabo. Policija in varstveno moštvo je naredilo temu početju konec.

Gospodarske novice.

Prenos čekovnih računov dunajskega poštnohranilničnega urada na poštni čekovni urad kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani.

Poziv velja samo posameznikom (privatnim osebam, trgovskim firmam), ne pa denarnim zavodom (bankam, hranilnicam, zadrugam), katerih čekovni računi pri dunajskem poštnohranilničnem uradu se ob svojem času prenesejo po drugi poti. Zasebniki, kateri so v zmislu javnega poziva bivšega poverjenišva za finance Narodne vlade KHS v Ljubljani z dne 21. januarja 1919, št. 400 (glej Uradni list XL z dne 22. januarja 1919), imovino svojega čekovnega računa prijavili kot inozemsko terjatev pri dunajskem poštnohranilničnem uradu in kateri žele prenesti svojo imovino s temeljno vlogo vred na poštni čekovni urad kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, se pozivljejo, naj pošljejo najkasneje do dne 15. aprila 1919 na naslov: Poštni čekovni urad kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani 1. zadnji kontni izpisek dunajskega poštnohranilničnega urada (v vpogled proti vrnitvi) in

2. ček dunajskega poštnohranilničnega urada. Ta ček naj se izpolni tako-le: Kraj in datum kakor po navadi, namesto zneska pa naj se napišeta obakrat (namesto številčno navedenega zneska) besedi »per saldo« in namesto naslova prejemnikovega naj se zapiše: »V kliringu na račun št. 37.792/87 — finančno ravnateljstvo v Ljubljani«. Številčni razpredel ob desnem robu čeka naj se ne prestriže.

3. Ker s tem lastnik računa izstopi iz čekovnega prometa dunajske poštne hranilnice, naj se vpošljejo, kakor je predpisano, tudi vsi še neuporabljeni čeki. Pri tem naj lastnik računa ne pozabi priložiti pisma, naslovljenega na dunajsko pošto

hranilnico, in v njem naj izrečno zahteva povrnitev kolkovine (4 vinarje za vsak neporabljeni ček).

Čeki, na ta način zbrani pri poštnečkovnem uradu v Ljubljani, se potem uradno odpošljejo poštnohranilničnemu uradu na Dunaju in čim ta na Dunaju prevede prepis na račun bivšega finančnega ravnateljstva v Ljubljani, oziroma sedanje poverjeništvu ministrstva financ v Ljubljani prejme dotično obvestilo, se bodo imovine posameznih lastnikov dunajskih poštnečkovnih računov ali pripisale na njih račune pri čerkovnem uradu v Ljubljani, ako jih že imajo, ali pa se bodo smatrali za vplačilo ob otvoritvi novega čerkovnega računa, ako stranka čerkovnemu uradu v Ljubljani pravočasno pošlje pristopno izjavo; sicer se bo izplačevala vsa gotovina po nakaznični poti.

Pripisovalo oziroma izplačevalo se bo na podstavi kontnih izpisov dunajske poštne hranilnice k št. 37.792*87, strankam pa bo možno ugotoviti na podstavi izpisov iz lastnih saldiranih računov, ki jih dobe z Dunaja, ali se je kaj pomotoma pripisalo, oziroma izplačalo.

S čerkovno imovino prenesemo iz dunajskega poštnohranilničnega urada na novi čerkovni račun poštne čerkovnega urada v Ljubljani (oziroma s prirastkom), sme razpolagati stranka šele mesec dni potem, ko se je vpis izvršil pri čerkovnem uradu v Ljubljani.

Opozarjajo se končno imetniki čerkovnih računov pri poštnohranilničnem uradu na Dunaju, da v bodoče tamkajšnje imovine ne morejo uporabljati niti za izplačila v nemški Avstriji — ker smatra ta država dosedanje račune naših državljanov za inozemski denar (to je za nežigosane bankovce, dočim se bo plačevalo v bodoče tamkaj z nemško-avstrijsko žigosanimi bankovci) — niti za plačila v naši državi, ker je čerkovni promet s poštnohranilničnim uradom na Dunaju ukinjen.

V Ljubljani, dne 29. marca 1919.

Poverjenik: dr. Šavnik s. r.

Prioritetne obligacije slovenskih železnic.

Večina železnic na našem ozemlju je bila zgrajena s pomočjo izposojenega kapitala. Za ta izposojeni kapital so se izdale posebne prednostne ali prioritetne obligacije, navadno s 40 odstotno obrestno mero; za plačilo teh obresti je prevzela jamstvo dotična dežela. Ker je imel kupec takih obligacij za vplačano glavnicu in redno obrestovanje poleg dohodkov železnice še posebno varnost v deželni garanciji, je bilo naravno, da so te prednostne zadolžnice ali prioritetne našle povsod tam, kjer se je koplil denar, obilo odjemalcev. In ker je bilo največ prihrankov in največ denarja vedno v Nemški Avstriji in na Dunaju, je bilo zopet razumljivo, da je pretežna večina teh prioritet prišla v nemške roke.

Posledica tega je, da se dohodki naših železnic iz osebnega in blagovnega nasega prometa stekajo leto za letom na Dunaj v tuje roke, kar pomeni v bilanci našega celokupnega gospodarstva jako izdatno pasivno točko.

Na tem se ni dalo dosti popraviti, bili smo gospodarsko prešibki. Tudi med vojsko se te razmere niso hotele spremeniti. Prioritete železnic in drugih prometnih naprav so bile prav kakor akcije industrijskih podjetij v trdnih rokah, kurzi so rasti od mesca do mesca do dostikrat nerazumljive višine, ker bogatini niso marali s temi vrednostmi na trg, razen v spekulacijske namene, in tako se je, vkljub naraščajoči obilici gotovine v naših krajih, le prav malo prioritet naših železnic vrnilo v domačijo. Šele z razsulo avstro-ogrske države so se te razmere spremenile. Naše pokrajine so postale za nemške upnike tuja država, in ker finančnik pred državopravno ureditvijo nikakor ne ve, kako se bo njegovemu premoženju in njegovim dohodkom v tuji državi godilo, so se v zadnjem času pričele ponujati in prodajati prioritetne obligacije naših železnic v večjih skupinah.

Kakor čujemo, je s posredovanjem Ljubljanske kreditne banke in Jadranske banke že precej priporočil kranjskih in spodnještajerskih želez-

nic prišlo v slovenske roke, večje skupine so pa še lahko dobijo po ugodnem kurzu na razpolago.

Iz narodno gospodarskih vzrokov je železi, da se ta prehod izvrši v kar najobilnejši meri ter je ta gospodarska osamosvojitve prav lahko mogoča, ako se udeležijo te akcije ne samo stalni bančni klijenti, ampak tudi širje plasti občinstva, zasebniki in denarni zavodi.

Prilika je sedaj tako ugodna, da nikdar ugodnejša biti ne more. Trpimo na preobčilni papirnatga denarja prav slabe vrednosti, katerega se nam hoče, kakor vse kaže, v kratkem zamenjati po sedanji izvanredno nizki vrednosti. To ne more nikomur prav ugajati, ki ima v rokah kaj več gotovine ali razpolagljivih hranilnih vlog. Gospodarsko previdno in modro je torej, ako poseže tudi širje občinstvo po železniških priporitetah, ki imajo zdravo in krepko podlago v naših železniških napravah ter za glavnicu in 4% obrestno mero nudijo še posebne deželne garancije.

Vsak prevzemnik takih prioritetnih delnic pride po ugodnem kurzu v posest stalnih vrednosti in stalnega obrestovanja po stari kronski veljavi ter se oprosti skrbí, kako se nam bode zamenjala sedanja papirnata krona, obenem pa odrinemo vsi skupaj precejšnje število milijonov slabih papirnatih kron na Dunaj, sami pa pridržimo v domačih rokah naše železnice in njihove dohodke.

g »Ilirska banka v Ljubljani« — »Slovenska eskomptna banka«. Na občnem zboru se je izvolil nov upravni svet iz sledečih gospodov: Predsednik Jean B. Polak, tovarnar v Ljubljani, I. podpredsednik dr. Stanko Švrljuga, ravnatelj Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu, II. podpredsednik Karel Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani, in upravnih svetnikov gg. dr. Adlešič Juro, odvetnik v Ljubljani, Bonač Fran, tovarnar v Ljubljani, dr. Černe Ivan, imejitelj Gospodarske pisarne dr. Iv. Č. v Ljubljani, Heinzl Vjekoslav, predsednik trgovske zbornice v Zagrebu, Kozina Peter, tovarnar v Trzinu, Ladevič Lazar, veletržec v Zagrebu, Leskovic Fran, posestnik v Ljubljani, Marenčič Rajko, trgovec in posestnik v Kranju, Velisavljevič Gjorje, ravnatelj Srbske banke v Zagrebu. Nadzorstvo sestoji sedaj iz sledečih gospodov: Andrej Mejač, trgovec in posestnik v Komendi, Bošnjak Kamilo, prokurist Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu, Karamata Stevo, prokurist Srbske banke v Zagrebu, Kastelic Ivan, posestnik v Ljubljani, Meden Viktor, trgovec in posestnik v Ljubljani.

Aprovizacija.

PRISPEVKI ZA KRUH IN MOKO SE IZPLAČUJEJO:

na izkaznice ubožnih akcij po sledečem redu:

Dopoldne v mestni posvetovalnici, popoldne pa pri krušni komisiji na magistratu:

I. Na A izkaznice:

Dne 7. aprila od 8. do 9. ure šte 1 do 150, od 9. do 10. ure šte 150 do 300, od 10. do 11. ure šte 300 do konca.

II. Na B izkaznice:

Dne 7. aprila od 11. do 12. ure šte 1 do 150, od 3. do 4. ure šte 150 do 300, od 4. do 5. ure šte 300 do 450, od 5. do 6. ure šte 450 do 600.

Dne 8. aprila od 8. do 9. ure šte 600 do 750, od 9. do 10. ure šte 750 do 900, od 10. do 11. ure šte 900 do 1050, od 11. do 12. ure šte 1050 do 1200, od 3. do 4. ure šte 1200 do 1350, od 4. do 5. ure šte 1350 do 1500, od 5. do 6. ure šte 1500 do 1650.

Dne 9. aprila od 8. do 9. ure šte 1650 do 1800, od 9. do 10. ure šte 1800 do 1950, od 10. do 11. ure šte 1950 do 2100, od 11. do 12. ure šte 2100 do 2250, od 3. do 4. ure šte 2250 do 2400, od 4. do 5. ure šte 2400 do 2550, od 5. do 6. ure šte 2550 do konca.

III. Na C izkaznice:

Dne 10. aprila od 8. do 9. ure šte 1 do 150, od 9. do 10. ure šte 150 do 300, od 10. do 11. ure šte 300 do 450, od 11. do 12. ure šte 450 do 600, od 3. do 4. ure šte 600 do 750, od 4. do 5. ure šte 750 do 900, od 5. do 6. ure šte 900 do 1050.

Dne 11. aprila od 8. do 9. ure šte 1050 do 1200, od 9. do 10. ure šte 1200 do 1350, od 10. do 11. ure šte 1350 do 1500, od 11. do 12. ure šte 1500 do 1650, od 3. do 4. ure šte 1650 do 1800, od 4. do 5. ure šte 1800 do 1950, od 5. do 6. ure šte 1950 do 2100.

Dne 12. aprila od 8. do 9. ure šte 2100 do 2250, od 9. do 10. ure šte 2250 do 2400, od 10. do 11. ure šte 2400 do konca.

IV. Na izkaznice I. uradniške skupine:

Dne 12. aprila od 3. do 4. ure šte 1 do 150, od 4. do 5. ure šte 150 do 300, od 5. do 6. ure šte 300 do konca.

V. Na izkaznice II. uradniške skupine:

Dne 14. aprila od 8. do 9. ure šte 1 do konca.

VI. Na B izkaznice za Vič:

Dne 14. aprila od 9. do pol 11. ure šte 1 do konca.

VII. Na C izkaznice za Vič:

Dne 14. aprila od pol 11. do 12. ure šte 1 do 200, od 3. do 4. ure šte 200 do 350, od 4. do 5. ure šte 350 do konca.

VIII. Na B izkaznice za Moste:

Dne 15. aprila od 8. do 9. ure šte 1 do 150, od 9. do 10. ure šte 150 do konca.

IX. Na C izkaznice za Moste:

Dne 15. aprila od 10. do 11. ure šte 1 do 150, od 11. do 12. ure šte 150 do 300, od 3. do 4. ure šte 300 do konca.

a Na sladkorne izkaznice št. 5, 8, 62 in 63 se dobi sol v sledečih trgovinah: Na št. 5 pri Čermah & Val, Vodnikov trg. Na št. 8 pri Fridrihu, Poljanska cesta. Na št. 62 pri Stancerju, Dunajska cesta (Holzer). Na št. 63 pri Khamu, Miklošičeva cesta. Ravnotam se bode dobil tudi sladkor.

a Vsled izplačevanja prispevkov za člane ubožnih akcij se od ponedeljka, dne 7. aprila, do vseh torka, dne 15. aprila, v mestni posvetovalnici strankam ničesar ne nakazuje.

a Prodajalci moke se vabijo, da se zanesljivo oglašajo v torek, dne 8. t. m. ob 9. uri v mestno posvetovalnico radi nakazila moke.

a Čebula za I. okraj. Stranke prvega okraja dobe čebulo v ponedeljek, dne 7. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Delila se bode na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: dopoldne od 8 do 9 šte 1 do 400, od 9 do 10 šte 401 do 800, od 10 do 11 šte 801 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg čebule, kar stane 2 kroni.

a Čebula za II. okraj. Stranke drugega okraja dobe čebulo v ponedeljek, dne 7. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Delila se bode na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: popoldne od 2 do 3 šte 1 do 400, od 3 do 4 šte 401 do 800, od 4 do 5 šte 801 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg čebule, kar stane 2 kroni.

a Čebula za III. okraj. Stranke III. okraja dobe čebulo v torek, dne 8. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Delila se bode na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: dopoldne od 8. do 9. ure šte 1 do 500, od 9. do 10. ure šte 501 do 1000, od 10 do 11. ure šte 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg čebule, kar stane 2 kroni.

a Čebula za IV. okraj. Stranke IV. okraja dobe čebulo v torek, dne 8. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Delila se bode na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: popoldne od 2. do 3. ure šte 1 do 600, od 3 do 4. ure šte 601 do 1200, od 4. do 5. ure šte 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg čebule, kar stane 2 kroni.

Poslano.

G. Jos. Ivandčič, poslovođa »Kasino-veraina« je v svojem »Poslanem« v ljubljanskih listih naslikal sebe kot največjega narodnega mučenika, kot žrtev svojega slovenskega prepričanja.

Nisem tako zloben, da bi mu tega ne verjel, zdi se mi pa, da si mož nekoliko preveč trka na prsa in da njegovo »neizmerno gorje« vendar-le ni tako grozno, kakor ga on skuša nalesketati. Da je sedaj kazinski zaupnik, kaže že to, da mu je

* Opomba: Za vsebino tega spisa ne prevzame uredništvo nobene odgovornosti.

vendar-le uspelo, iz tega »neizmernega gorja« še rešiti nekaj težkih tisočakov — ali pa je resnična ona druga povest o verizništvu, ki je še vedno ni spravil na čisto z »Napreje«-em, in naj se še tako sklicuje na svedoče begunskega urada in policije.

Zato je ne samo neokusno, temveč naravnost predrzo vzdihovanje, da se je hotelo »uničiti, ubiti eksistenco« njemu — goriškemu Slovence.

Goriški Slovenec, to geslo je danes zelo popularno, pa posluževati se ga smem tudi jaz, ker sem i jaz — goriški Slovenec! Morda bi bilo tudi boljše, ako bi ne načeljali poglavja o »uničeni eksistenci« — Saj poznate g. Carlija s celo kopo dece, ki je ostal radi Vas na cesti, dasi je imel že zasiguran topel kotiček. Roko na srce, kdo je odjel temu škorpico kruha? In Carli, mož izvežban v kavarniški stroki, je po 4 letnem službovanju na fronti, že šest mesecev brez službe! Ako bi zgolj radi tega stanovskega tovariša »mobiliziral« zase, kakor mi očitata, bi storil s tem samo hvalevredno in zaslužno delo. Vidite, in prav to me boli najbolj, da morda v tem oziru nisem storil vsega, kar bi mogel. — Sicer pa ni še vseh dni konec, saj prisega g. Ivandčič, da »Kasino-veraina« ni rekural proti odločitvi magistratnega gremija, marveč samo on — poslovođa, ki pa v to niti ni upravičen. Dognati bo torej še treba, kako se je potem mogel rešiti priziv, kiga je vložila neupravičena oseba! So pač zadostovale lepe oči predsednika »Kasino-veraina« dr. Galletta, ki je prišel v spremstvu neupravičena (v spremstvu dr. Smole, ni nihče trdil!) — k referentu, da je zmagal »Kasino-veraina« proti mestnemu magistratu.

To stoji pribito, in naj se g. Ivandčič zvija kakor kača ali jegulja. — Takisto tudi stoji dejstvo, da ima takozvani zakupnik kazine na razpolago dve sobi, Nemci pa tudi dve — ono, ki služi nemški gospodi za bralno sobo, in tisto, katere dvojna vrata so zaplankana. Ali je istina? Ako ni, ako sem krivo izveščen, sem pripravljen dati takoj v narodne in obrambne svrhe 1000 kron.

Uverjen sem, da bo gospod nasprotnik kot kavalir položil isto vsoto v iste svrhe, menim da lažje kakor jaz, ki sem si moral ob gotoven čas izposoditi znaten novic, da sem mogel dati na račun za nakup oprave 50 tisoč kron kavarnarju Damischu, tiste oprave, ki jo ima sedaj on v kavarni, ki je baje na njegovo zahtevo krščena za »Zvezdo«, a jo je vsak dan pripravljen prekrstiti, ako bi kdo zahteval, v »Beograd«.

Ob koncu še to-le: Bil sem in sem še obrtnik, pred 35. leti sem prodal svojo rokodelsko obrt, se oženil z gostilničarko in si kot tak pridobil še kavarniško koncesijo v času, ko so bili v Ljubljani kavarnariji še samo Nemci! Bil sem poleg Kramerja prvi slovenski kavarnar v Ljubljani. V koliko sem bil takrat in kasneje na svojem mestu kot Slovan, Jugoslovan, kot Slovenec, kot Sokol, kot ljubljanski občan in obrtnik, o tem ne pristojam meni sodba, o tem naj sodijo nepristranski sodniki, to pa smem reči: Kadar boste Vi storili toliko, bo prvi, ki bo Vam odvezal na čevlji jermena,

Fran Krapež,

lastnik »Narodne kavarne«.

Ljubljana, 4. aprila 1919.

Išče se za lakoj deček.

Prednost imajo, kateri se razumejo na cerkevna opravila. Vsa oskrba v hiši, plača po dogovoru. Uprava ljubljanskega pokopališča.

Kmeti posestnik med Kranjem in Je-
kmeč, ki bi rabil za lahko domačo vožnjo enega ali dva konja, in jih vzel na krmo, naj se zglašijo pisмено pod: Gomilar, Kranj, št. 2.

Kupim 2 konja ali kobil za vožnjo in
tek, 15 do 15 $\frac{1}{2}$ pesti
visoka, možno enake barve. Ponudbe
z navedbo cene pod: Dva konja, pošto
ležeče Kranj.

Sestra Ursula Bezeljak prosí dotično stranko v Udmatu, pri kateri je slednja pred odhodom v okupirano ozemlje spravila svoje stvari, za nas ov proti nagradi. — Anonimna ekspozicija Al. Metelke, Ljubljana, — trž. trg 3.

Kupujem smreke 60 letkov, brastov okrogel ali rezan, ne za les naložen v vagon naj se naznači, na V. Seagretti, parna žaga za državni kolodvorom, Ljubljana

Iščem kuharico (80 K), in sobarico (60 K), marljivo, vi, rodoljubni in snažni. Nastop 10. aprila. — Slava Mašek, Zagreb, Samostanska ulica 16, I. nadstr.

Proda se glasovir. Naslov pove dobro ohranjen. Uprava lista pod št. 10. »Uglašen«

Vsako množino konjske žime kupuje trdka M. Mihelič, Šelenburgova ulica.

Prispevalje za sklad S. L. S. Čistokrvni pes-volčjak polletni pes, eno leto star, se ceno proda pri Pavlu Bartelmo, Kočevje 193

Trgovski pomočnik specerijske in manufakturne stroke, več slovenskega in nemškega jezika, išče mesta v kakšni večji trgovini. Naslov nove uorava lista pod pomočnik 2309.

Iščem skladiščnika ki dobro pozna emajlno posodo, in 2 pakovalca za emajlno posodo. — Nastop takoj. Predstaviti se je v ponedeljek ob pol 8. uri v Zadržni Centrali nasproti »Uniona«.

Proda se: od velikega prašiča lepi čisto mast, kakor tudi črna svilnata oblaka za gospodinjstvo. — Polze se v upravnistvu »Slovenca« pod št. 2301.

2 vagona vina 1917 najboljšje vrste, 3 motorji, 12 HP 2 ležeča motorja (Wander) malo rabljena, popolno dobra, se prodajo. Več se izve pri Milanu Neugebauer, Glurovac, Hrvatska.

Na posestvo ali gostilno 2307 (2) Knpim kinematograf srednje velikosti vega. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod »Kinematograf« št. 2300.

Za samca ali samico se proda dvoj-
nata orehova
fornirana omara in postelja brez
madracov, oboje novo ohranjeno ter boljše
vrste. Pogleda se v Novem Vodu
št. 62.

Inteligentna gospodična z 10letno trgovsko usposobljenostjo želi primernega mesta kot voditeljica trgovine ali v pisarno. Eventualno gre tudi na Hrasko ali v Srbijo. Prevzame tudi službo družabnice ali kaj sličnega. Cenj. ponudbe pod Gorenjka 2310 na upravo Slovenca. 2310 (2)

Išče se stanovanje z dvema posteljama za višjega srbskega častnika. Prijave sprejema uprava lista pod 2315.

Nekaj panjev čebel se prodajo, močni, dobro prezimljeni in za nekaj časa še z medom preskrbljeni in sicer: nemške normalne mere eksport in Znidaršičev. Naslov: Val. Jakeli, Lahoviče, n. Komenda

Kdo izmed bivših vojakov oziroma vojnih ujetnikov iz Rusije bi vedel kaj o **Ant. Globokar**, ki je služil pri pešpolku 15, I. E. K., Kaindorf pri Lipnici. V začetku vojne je odšel na bojišče in dosedaj ni nobenega glasu o njem. Doma je z Vel. Reberce, okr. Novo mesto. Javilo naj bi se njegovi materi Fr. Globokar, Vel. Reberce pri Zagradcu-Fužine, Dolenjsko, proti poplačilu.

Izurnjene pomočnice in učenke sprejme takoj ROZA MEDVED, krojačica LJUBLJANA, Mesni trg 24-III.

1 pomočnik in 2 učenca za kleparsko, vodovodno in acetilinsko obrt, se sprejme takoj. — Frano Lončar. Ljubljana — Šiška, Celovška cesta 63.

Glasovir skoro nov, se radi preseljuje ugodno proda. Ogleda se ga vsaki dan od 2—6 pop. Janez Trdinova ulica 8 vrata 10.

Krojač za izdelovanje čepic (kap), moških, civilnih se išče. Delo dobi na dom. Zglasiti se je na naslov: L. Knez, trgovec, Krško.

GLASOVIR dobro ohranjen se proda. Več se izve v Cigaletovi ulici št. 4/II, vrata št. 11.

Kapitalist si bi lahko prispeval z večjo vsoto za otvoritev delavnice za tehtnice, uteže in poljedelske stroje v Jugoslaviji, naj pošlje obširne poročilo pod F. K. Mag. deburgerstr. 187/33 Dunaj XXI/5.

2296
Vsem prijateljem, znancem in sorodnikom naznanjamo tužno vest, da je naša dobra mati, oziroma stara mati

Terezija Pirman
dne 4. aprila ob pol 9. uri zvečer, previdena s sv. zakramenti bogu vdano preminula. Pogreb se vrši iz deželne bolnice dne 6. aprila ob 2. uri popoldne na pokopališče k Sv. Križu. Venci se hvaležno odklanjajo.
Ljubljana, dne 5. aprila 1919.

Zalujoči ostali.

„Vila“ s 4 sobami, pritlikalnimi in kuhinjo blizu Kamnika v prijetni legi z razgledom proti Kamniškim planinam, se da v najem. Posebno pripravna za penzioniste, letovničarje in hribolazce. Polizve se v trgovini L. Žargl, Kamnik.

Zična ograja 187 m dolga in 1-30 m visoka s 45 kostanjevimi stebri se proda, cena K 1500.—. Polizve se v pisarni »Živnorojske zveze« v ŠMARCI, pošta RADOMLJE.

Naravno malinovo in citronovo esenco in druge potrebščine za izdelavo dobrih pokalic, kakor tudi 70% malinovo fondant-esenco za aromatiziranje kanditov priporoča destilacija esenc Srečko Potnik, Ljubljana, Slomškova ulica 27. Istotam se kupijo sveži, čisti olupki oranž, kg 15.— K. 2296

Moderno uredjena knjigotiskara, knjigovodstva, papirnice in knjižara brez konkurence v jedrno od naj večjih kotara v Hrvatski, providjena izvrstnim strojevitim, brzotiskovnim velikim, Americanom, Pappscherom strojem razčema i za perforiranje, te do 20 metrična centa slova, arabeska i crta iz miedli, prodaja se. Pobljuje kroz tiskaru Braća Kralj u Zagrebu Duga ulica 9. 2292

Večje Irgovsko podjetje v Ljubljani sprejme za takoj ali pozneje **nakupovalce** s trgovsko predizobrazbo, nadalje izurnjene

magacinerje kontoristinj ter več z daljšo prakso.

Plača po dogovoru. — Poudbe do 15. aprila na poštni predal št. 2 v Ljubljani.

Naznanilo. Zopet sem pričel svojo **krojaško obrt** — Sprejemam popravila in novo. — **ADOLF ČEPON,** — Ulica na grad 6, Ljubljana. —

ZAHVALA. Povodom bridke izgube naše iskreno-ljubljene hčerke, sestre, gospodične **IVANKE DORMIS** katero je Vsemogočni poklical, prevideno s svetotajstvi v 29. letu njene starosti, dne 28. marca t. l. v boljši življenje, izrekamo tem potom vsem onim, ki so spremili rajno na zadnji poti, našo najtoplejšo zahvalo.
STARA VRHNIKA, 30. marca 1919.
Globoko žalujoča rodbina Dormiš.

KDO VE 2311
dati pojasnila o pogrešanem Valentinu Eder, ki je služil od začetka vojne pri vojnem bataljonu št. 2 B. S. 2/2 v Premyslu, Galiciji in je pisal zadnjič 3. septembra 1914, naj naznani njegovi ženi Franciški Eder v Loki 49, p. Menges.

Živo apno, portland cement, zidno in strešno opeko (vse v celih vagonih) fini mizarski lim (od 100 kg višje ponuja Valentin Urbančič, Ljubljana, Bleiweisova — cesta št. 18 (nasproti liceju).

Pri mestni elektrarni mesta Slovenjgradec Sp. Stajersko, 12 do 15 PS je približno se za vsakovrstna podjetja čez dan na razpolago; istotako tudi prostorni stavbi s skladiščem in spredajnim zemljiščem. Pod etniki naj se obrnejo do 25. aprila t. l. na mestni občinski urad Slovenjgradec za pojasnila in podrobne podatke.

Restavracija Prešernova ulica št. 9 se priporoča v Ljubljani potujočemu občinstvu.

Služba organista - cerkovnika ne odda pri Sv. Trojici v Trzinu (Dolenjsko). Dohodki: a) pšenična, ajdova in vinska bira, b) stotina, c) mesečna plača po dogovoru. Proske stopovanje v novi cerkveni hiši z vrtom. — Naslov: L. mag. Cerkevno predstojništvo pri Sv. Trojici v Trzinu (Dol.)

Elektrarna Škofjaloka kupi večjo množico bakrene in aluminium-žice bodisi gole ali izolirane.

Prodaj se: 1 malo rabljena preproga, 1 bakren kotliček za čaj (buccle), 1 srebrni črninik (Tintenzug), 1 damski klobuk za pomlad z nakitom (Reiber), 1 damski površnik za pomlad, radi preselitve po ugodnih cenah v hiši: Gradščice št. 8, I. nadst. (zadramskim gledališčem) vpogled: vsak dan med 2 in 3, uro popoldne. 2136

Salonska garnitura dobro ohranjena je na prodaj v Knaflcovi ulici št. 5/I. nadst. Ogleda se lahko od 11. do 3. ure popoldne.

Iščejo se sposobni ključavničarji

za rezalno in silekhalno orodje in za montiranje ključavnic. Reflektantje naj se obrnejo na: Kranjsko tavnico železa in ključavnič. orodja v Kamniku.

MILIEU okrogla hladna za srednje večje sobe ali dvorane, posebno pripravna za gledališča ali družbeno prostore napredaj Gosposka ulica št. 15/II. Tam se tudi proda velik LESTENEC (luster) iz kovane bakra, masiven moderno oblike.

Zidarji dobijo trajno delo. Plača na uro do 2-50 K, za stanovanje in hrano se po možnosti preskrbi. Stavbna tvrdka Ivan Ogrin, Gruberjevo nabrežje 8.

Kupim 10 parov težkih konj za gozdno vožnjo. Ponudbe z natančnim popisom je poslati na A. Kajfež, Kočevje.

Franco Kovič Ljubljana, 2298
Kop. Vodmat, Zaloška cesta št. 18, naznanjam svojim znancem in prijateljem, da sem pričel svojo

krojaško obrt in se tople priporočam za obilna naročila.

Poslovodja oziroma **poslovodkinja** se sprejme za vodstvo novoustanovljene prodajalne konsumnega društva.

Nastop službe 15. maja. Plača po dogovoru. Prednost imajo poslovodkinje, ki so že delj časa služile v konsumnih prodajalnah. Ponudbe naj se pošljejo do 20. t. m. na upravo tega lista pod označbo: »Poslovodja konsumna na Dolenjskem 2305«.

Sprejme se zanesljiv, pošten

hlapec vajen konj, tudi starejši. Stanovanje in hrana je v hiši, plača po dogovoru. A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta št. 21.

Pisalni stroj sistem Hammond, dobro ohranjen proda tvrdka **Zabret & Komp.** Britof pri Kranju.

Velika izbira stamnihov po najnižjih cenah.
Rozzi Fabčić Rimska c. 6.
V zalogi najfinišni modeli in vedno novi žatni klobuki

Čemu za spomlad nove obleke ako se s prebarvanjem starih in kemičnim čiščenjem zamazanih doseže isto. **Najmodernejše barve, prihranek denarja.** Hitra in točna izvršitev. — Prva in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.
Josip Reich Tovarna: Poljanski nasip št. 4. Podružnica: Selenburgova ul. 4. Poštna naročila se točno izvršujejo.

1 ali več strokovnjakov s teoretično in praktično naobrazbo se takoj sprejme. **v žitni in močni trgovini** Pismene ponudbe naj se predložijo osebno v dopoldanskih urah v pisarni Žitnega zavoda v Ljubljani.

Gov na divje peteline

Gozdno oskrbnitvo na Biedu odda v režijskem lovišču odstrašitevome-nega števila divjih petelinov. Prenočevališče v gozdarskih in lovskih kočah, kakor tudi lovsko osebo je na razpolago. Ponudbe, od 50 K naprej za vsakega petelina, sprejema omenjeno oskrbnitvo do 5. maja t. l.

„Širkove metle“

lepo domače delo, največje št. 4 prodaja na drobno 10 K za komad. — Trgovci popust. **Ivan N. Adamič** Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.

Vsakovrstne slamnike priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu, kakor tudi tudi slavnate čevlje (šolne), predpražnike, slamnate podplate za v čevlje **Franjo Cerar** tovarna slamn-kov, Stob, p. Domžale. Tovarna je 7 minut od kolodvora.

15 kg slanine dam onemu, ki preskrbi **manjši LOKAL** tudi izven mesta, takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe naj se pošiljajo pod LOJZI, poštno ložeče »Ljubljana«.

Večje kmečko posestvo na Dolenjskem se da v najem ali proda. — Vprašanje poštne ložeče »Ljubljana« pod Kmečko posestvo.

Valentin Maček slavnikaška obrt, v Domžalah sprejemam damske modne **slamnike v popravilo** v večji množini. — Oblike so na željo vedno na razpolago.

Stambilije vseh vrst za urade, društva, trgovce itd. **Anton Cerne,** graver in izdelovatelj kovank-stambilijev Ljubljana, Deonir trg 1.

ZAHVALA.
Za vse obilne dokaze sožalja, ki so nam došli ob smrti našega dobrega, skrbnega in nepozabnega moža, očeta, brata, strica, svaka
ANTON KOBİ-ja
izrekamo tem potom svojo globoko zahvalo. Zahvaljujemo se vsem, ki so rajnega v njegovi dolgotrajni bolezni obiskali in tolažili, tako posebno vsem gg. duhovnikom in gg. zdravnikom Končno vsem, ki ste ga na njegovem zadnjem potu spremili do groba, tako častiti duhovščini, vsem društvom, zastopstvom in udeležnikom spreveda.
Žalujoča rodbina Kobi.

Knjigovodkinja

obenem korešpondentinja in disponentinja
katera je bila že v mirnem času par let v trgo-
vini špecerijskega blaga in deželni pri-
delkov, popolno zmožna slovenskega in nem-
škega jezika se sprejme. Hrana in stanovanje
v hiši. — Prednost imajo gospice trgovskega
tečaja z odliko in znajo še stenografijo, hrva-
ščino in laščino.

Franc Dolenc, Kranj.

Razpis.

Gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani sprejme

dva strojna tehnika

z visokošolsko naobrazbo, ki se uvrstijo po dosedanji službeni dobi ozir.
praksi v X. ali XI. čin. razred državnih uradnikov.

Pravilno kolkovane prošnje, katerim je priložiti dokaz o starosti,
državljanstvu, jezikovnem znanju, fizični sposobnosti in o dovršenem študiju
na tehniški visoki šoli z II. državnim izpitom je predložiti

do 15. aprila t. l.

Gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani,
dne 31. marca 1919.

Pšenico, oves, koruzo in ječmen

prodaja samo na cele vagone od postaje Sisak za tako

veletrgovina z žitom in deželnimi pridelki

FRANC WEISS, SISAK.

Ustanovljeno leta 1881. — Ustanovljeno leta 1881.

„KINTA“ karbidne svetilke

najnovejšega sestava, fino emailirane, enostavne, ter popolnoma nenevarne
razpošilja po poštne povzetju za ceno 82 K, poština posebej.

Glavno zastopstvo KINTA svetilk, Ljubljana, Dunajska c. 12.

Telegrami: KINTA Ljubljana.

Danes nenadomestljivo perilo se štedi samo z

vporabo **mila** znamke „**Srna**“

Tovarna mila in sode **Ig. Fock, Kranj.**

Poskusni zavoj s 4 1/2 kg vsebine.

!SVETLA!

Generalna reprezentanca za baterije, žarnice,
elektrotehniko, (izdelek svetovne slovanske
tvornice) za kraljestvo SHS

Janko Pogačar, Zagreb,

začasno Ljubljana, Hirska ulica številka 20/X.

Oklic.

Ljubljanski denarni zavodi naznanjajo, da so se
dogovorili, poslovati počenši s 14. aprilom t. l.

od 8. ure zjutraj
do 2. ure popoldne.

Blagajne so odprte:

od 8.30 dopoldne
do 12.30 popoldne.

P. t. stranke prosimo, da se po tem ravnajo.

Deček zdrav, 14 let star,
iz poštene družine
se želi izučiti kro-
jaške obrti pri kakem krojaškem moj-
stru, bodisi na deželi ali v mestu. —
Naslov: PETER JOŠT, Naklo 17. 2279

Gobe

suhe in lepe

kupuje po najvišjih dnevnih cenah
tvrdka: **Franc Dolenc, Kranj.**

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč
kupuje po najvišji dnevni ceni

J. KOPAČ, svečar,

Ljubljana, Celovška cesta 90.

Ponudim:

deteljo »Lucerno«,

lepe metle, krtače za ribanje,

pralni lug odprti ali v zavrtkih,

vazelinu in kremo za čevlje,

vsakovrstne esence za žganje

in likerje,

fini rum in slivovko 40%

močno,

najfineje namizno olje,

vinski kis,

žgano kavo,

žreblje — žičnike

po najnižjih cenah.

Ivan Perdan
v Ljubljani.

Narodna banka d. d. Zagreb

Deln. glavica K 10.000.000

Rezerva K 300.000

sprejema vloge po

4%

Kupita se dve

auto-pneumatični garnituri

kakor tudi

bencin in olje

za avtomobile. Cenjene ponudbe naj
se blagovoliijo poslati na »Krajsko
tvornico železa in ključavničarskega
orodja v Kamniku«. 2282

Vila, hiša in stavbišča!

Napredaj je v Ljubljani vila z gospo-
darskim poslopjem in arondiranim
omejenim, okrog vile ležečim sve-
tom, obsegajoč sadni vrt, njive in
travnike v skupni izmeri 3 ha 86 a 90 m².
Ves svet je vporaben tudi za stavbišča.
Leži ob gradu na Lončarski steni. —
Tudi se prodasta hiša št. 24 na Starem
irgu in en travnik v Karlovskem pred-
mestju v izmeri 69 a 3 m². — Natanč-
nejša pojasnila daje dr. Frian, odvet-
nik, Miklošičeva cesta št. 4/L. 2281

Pozor!

Naznanjam si občinstvu, da sem

otvoril

sodarsko delavnico

v Ljubljani v hiši g. J. Buggeniga
Cesta na Rudnikovo železnico štev. 7.

Najtopleje se priporočam v dani
L. Tišler, sodarski mojster.

Pozor!

P. n.

Dovoljujeva si vljudno naznaniti, da sva s 1. aprilom
prevzela drogerijo, parfumerijo in fo-
tomanufakuro **J. Fiedlerja v Celju,**
Kolodvorska ulica 5,

ki jo bodeva v povečanem obsegu vodila pod imenom

SANITAS

Priporočava se blagohotni naklonjenosti in beleživa
odličnim spoštovanjem

Celje, v aprilu 1919.

Kramar & Vrtovec.

Javna dražba

plemenskih kobil in mladih žrebcev.

Dne 15. aprila 1919 ob 9. uri dopoldne bo v Pragerskem (na predvorju
žrebetišča) javna dražba 115 toplokrvnih plemenskih kobil v starosti od 4 do
8 let, dne 16. aprila 1919 ob isti uri in na istem mestu pa dražba 32 dve-
letnih, 1 triletnega žrebca in 3 triletnih skopljencev.

Polovica kobil in žrebcev je rezervirana samo za konjerejce okrajnih
glavarstev Ljubljana okolica, Krško, Novomesto, Črnomelj in Kočevje, druga
polovica pa za konjerejce iz sodnih okrajev Ljutomer, Gor. Radgona samo
St. Jursko okrožje, Brežice, Ptuj, Ormož in Maribor levi in desni breg.

Prékupci so izključeni.

Vsak konjerejec se mora izkazati s potrdilom pristojnega županstva,
da se resnično bavi s konjerejo.

Prevzemniki prvo- in drugovrstnih kobil se pismeno zavežejo, da ob-
drže plemenske kobile vsaj tri leta za plemo. Prodaja kobil v tej dobi se
sme izvršiti le z dovoljenjem oddelka za kmetijstvo dež. vlade v Ljubljani.

Kupnino bo takoj plačati, žival na mestu odgnati.

Upravičenim kupcem so kobile na ogled na dan dražbe od 7. ure
zjutraj dalje.

Konjerejec se opozarja, da konji niso podkovani in tudi niso vajeni
vožnje ter so vsled tega nesposobni za daljšo hojo po trdi cesti.

Na dan dražbe bo na postaji Pragersko konjerejecem na razpolago 30
praznih vagonov za eventualni transport konj po železnici.

Povodce (halfbre) je vsekakor prinesiti seboj.

Dražba se vrši ob vsakem vremenu.

Oddlek za kmetijstvo deželne vlade.

Načelnik:

Prelat Kalan, s. r.

A. 47/19

7.

Oklic.

Vsled sklepa okrajnega sodišča SHS v Ribnici z dne 18. marca 1919
oprav. št. 47/19 6 se vrši dne 14. aprila 1919 ob 9. uri dopoldne na licu mesta
v Ribnici št. 29 prostovoljna sodna dražba v zapuščino dne 6. februarja t. l.
v Ribnici umrle Marije vdove Vovk spadajočih premičnin in posestva vlož.
št. 53 kat. obč. Ribnica, obstoječega iz hiše št. 29 v Ribnici, kleti in šupe,
štirih parcel njiv, petih parcel gred, dveh gozdnih parcel ter razmernih
vžitih pravic do posestva vlož. št. 3 kat. obč. Ribnica.

To posestvo se proda skupaj ali pa po posameznih parcelah za skupno
izključno ceno 20.599 K ali pa za izključno ceno njegovih sestavnih delov zna-
šajoče skupaj 20.599 K. Izključne cene premičnin se naznanijo pri dražbi.

Vsak ponudnik za nepremičnine mora pred ponudkom položiti na roki
sodnega komisarja kot vadij 10% izključne cene. Najvišji ponudki za premič-
nine se morajo plačati takoj, za nepremičnine pa v štirinajstih dneh po za-
vršeni dražbi na roki sodnega komisarja.

Ponudki pod izključno ceno se ne sprejemajo.

Prodajalci, oglašeni dediči po Mariji vdovi Vovk si pridržujejo po
završeni prostovoljni dražbi eno uro časa, da se odločijo za potrditev ali pa
za odklonitev najvišjega ponudka za nepremičnine. Dražbeni pogoji in zem-
ljiškoknjižni izpisek se smejo vpogledati med uradnimi urami v pisarni no-
tarja Josipa Smodeja v Ribnici.

Ribnica, dne 30. marca 1919.

Josip Smodej,

notar, sodni komisar.

5. RAZRED.

5. RAZRED.

XI. RAZREDNA LOTERIJA

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:

K 300.000 in K 100.000 glavni dobitki:

št. 10202, izžreban dne 10. oktobra 1915, IV. lot.

št. 88305, izžreban dne 11. oktobra 1917, VII. lot.

K 60.000 št. 34.155 in št. 60.606 K 10.000 št. 7788 in št. 130.169

K 30.000 št. 68.435 K 5.000 št. 68.425

mnogo dobitkov po K 2000, 1000, 500, 400 in veliko dobitkov po 200 K.

Izplačali smo na dobitkih za K 1.582.040.

**Prihodnje žrebanje traja od 9. aprila do
8. maja 1919.**

Izžrebal se bodo 64.000 dobitkov in 1 premija v znesku K 17.975.800.—
Srečke prodaja

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani,

koj poslovnic razredne loterije in njene podružnice

v Celju in Celovcu.

Cena srečke: 1/4 K 200, 1/2 K 100, 1/4 K 50, 1/8 K 25.

Igralni načrti in vsa pojasnila brezplačno! Dobitki plačljivi takoj in brez odbitka!